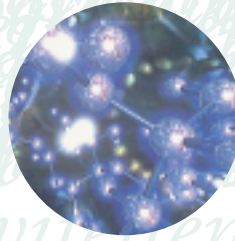
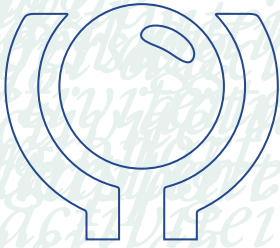

activiteiten-
verslag
2000

INHOUD

Voorwoord	3
De Raad van Bestuur sinds 8 mei 2001	4
Duurzame ontwikkeling - de chemische industrie "part of the solution"	5
De belangrijkste acties van 2000	12
Een blik op onze beroepssecties en gewestelijke afdelingen in 2000	18
De prioritaire dossiers voor 2001	24
Fedichem tot uw dienst	29

KERNCIJFERS

Omzet ⁽¹⁾	39,57 miljard EUR, stijging met 19,6% t.o.v. 1999
Tewerkstelling ⁽²⁾ <i>op 30 juni 2000</i>	100.166 personen, stijging met 3,1% t.o.v. 1999
Investerings ⁽³⁾	1,63 miljard EUR, stijging met 6% t.o.v. 1999
Uitgaven voor Onderzoek en Ontwikkeling	1,36 miljard BEF, stijging met 6% t.o.v. 1999

⁽¹⁾ Bron : NIS, berekend op basis van de gegevens van de BTW-Administratie

⁽²⁾ Bron : Fedichem - leden van de Federatie

⁽³⁾ Bron : NBB ; berekeningen: Fedichem - leden van de Federatie (voorlopige cijfers)

www.fedichem.be, de Internesite van Fedichem, heeft een mooie vlucht genomen in 2000. Vandaag is zij volkomen geïntegreerd in de communicatiestrategie van onze Federatie. Elk document, elke persmededeling, elke stellingname, alle economische statistieken en elke relevante informatie die ook het groot publiek kan interesseren, is nu terug te vinden op onze webstek. Die overigens in steil toenemende mate bezocht wordt, zowel wat het aantal bezoeken als wat de consultatieduur betreft.

Toch blijft de vraag naar onze publicaties in "papieren" vorm zeer groot. Dit jaarverslag is er zelfs één van de favorieten van. Zonder twijfel omdat het hier niet om "nieuws" gaat waarvan de waarde actualiteitsgebonden is, maar wel omdat het een kijk biedt op de talloze activiteiten van onze departementen, gewestelijke afdelingen en beroepssecties. Al deze geleidingen stellen zich gezamenlijk ten dienste van onze zowat 800 leden, in een sector in volle mutatie.

Immers, onze leden herdefiniëren hun redenen tot bestaan, stellen zich vragen rond hun strategie, evalueren hun efficiëntie, analyseren hun toegevoegde waarde, denken na over de meest doeltreffende en doelmatige manier om hun verantwoordelijkheden op te nemen. Fedichem sluit zich ook bij deze beweging aan. Zij is resoluut overgegaan tot een langdurig, moeilijk maar veelbelovend denkproces dat zonder twijfel zal uitmonden in een "issue driven"-organisatie, dat betekent volledig toegespitst op de noden van haar leden, en dit binnen de twaalf komende maanden.

Analyse en evaluatie van zichzelf betekent voor Fedichem ook zich vergelijken, zich bewust zijn van haar eigenheden, haar "core businesses" herbepalen, sommige minder essentiële activiteiten verlaten, competentiecentra opbouwen en complementariteiten met andere federaties laten rijpen.

Het veld ligt wijd en breed vóór ons. Wij komen erop terug. Maar intussen kan dit toch de talrijke verwezenlijkingen van het afgelopen jaar niet verdoezelen en de ontwikkeling van een efficiënte samenwerking tussen onze departementen en onze secties en afdelingen, om een antwoord te bieden op heel wat problematieken waarvoor een tussenkomst noodzakelijk is. Deze interventies worden steeds talrijker, soms omwille van de bijzondere complexiteit en diversiteit van het institutionele landschap, dan weer omwille van het groeiend belang van de Europese Unie op het beslissingsfront. De Europese richtlijnen en hun omzetting in nationale wetgeving – en meer en meer ook in decreten en ordonnanties van de gewesten – noodzaken tot tussenkomst van de nationale federaties, in ondersteuning van de Europese federaties, vanaf het ogenblik dat het denkproces binnen de Europese Commissie of het Parlement op gang komt. De beslissingen van de Ministerraden en de stemronden van het Europees Parlement impliceren, op Belgisch vlak – zoals in elk land van de Unie – dat er een intense stroom van informatie en toelichting bestaat, zowel op het vlak van de betrokken kabinetten en administraties als bij Europarlementariërs. Na lezing van onderhavig verslag zal zelfs de grootste scepticus daarvan overtuigd zijn.

In tijden waar het concept van duurzame ontwikkeling alle verklaringen van de overheid opsmukt, is Fedichem vastberaden om eraan te herinneren dat het hier per definitie gaat om een evenwichtig compromis tussen het economisch succes, de bescherming van het leefmilieu en de sociale aanvaarding van deze ontwikkeling. Het zou een illusie zijn en zelfs gevaarlijk om de economische factor te minimaliseren en daarmee ook het belang van de innovatie waarin onze sector een ware speerpuntsector is.

Het editoriaal van dit rapport beoogt op dit vlak enkele domeinen uit onderzoek en ontwikkeling te belichten die een betere milieubescherming en een rationeler energiegebruik nastreven. Ook op deze terreinen blijft de chemische industrie namelijk een eersterangspeler en stelt zich meer dan ooit op als "part of the solution".

Jacques Van Bost
Voorzitter

SAMENSTELLING VAN DE RAAD VAN BESTUUR*onder voorbehoud van goedkeuring door de Algemene Vergadering van 8 mei 2001***Voorzitter**

Jacques Van Bost *Directeur-generaal, Regionale Directie voor de Benelux Solvay n.v.*

Past President

René Peeters *Lid van de Raad van Toezicht - Agfa-Gevaert A.G.*

Ondervoorzitters

Edouard Croufer *Directeur generaal Pharma Sector - UCB n.v.*
Charles Flerackers *Afgevaardigd Bestuurder - Sanico n.v.*

Afgevaardigd Bestuurder

Jean-Marie Biot *Fedichem*

Bestuurders

Philippe De Backer *Voorzitter van BruChem, Afgevaardigd Bestuurder, Manufacturing Director - Pfizer n.v.*

Yvan De Bie *Bestuurder - Trelleborg Wheel Systems Belgium n.v.*

Axel de Broqueville *Directeur-generaal - PetroFina n.v.*

Willy Delvaux *Vice-President & General Manager Procter & Gamble Belgium bvba*

Marc Desmaele *Beheerder - Roland n.v.*

Paul De Souter *Afgevaardigd Beheerder - Therabel Pharma n.v.*

Antoon Dieusaert *Gedelegeerd Bestuurder - BASF Antwerpen n.v.*

Jean Henckes *Gedelegeerd Bestuurder - Indugas n.v.*

Johan Lammens *Directeur - Rhodia Chemie n.v.*

René Loix *Afgevaardigd Bestuurder - Bayer Antwerpen N.V.*

Gérard Marchand *Voorzitter van de Raad van Bestuur - Tessenderlo Chemie n.v.*

Marc Nelissen *Bestuurder - Financieel Directeur - Castrol n.v.*

Yves Noël *Voorzitter van de Raad van Bestuur - NMC n.v.*

Joseph-F. Paulus *Chairman - SmithKline Beecham Pharma Belgium n.v.*

Vincent Reuter *Voorzitter WalChim, Energy Manager Kemira Agro Kemira n.v.*

Emile Siaens *Vice-President Chemische Productie - Janssen Pharmaceutica n.v.*

Paul Theys *Fabrieksdirecteur - Exxon Mobil Chemical n.v.*

Luc Vandeputte *Bestuurder - Algemeen Directeur Huilerie & Savonnerie Vandeputte n.v.*

Marc Vanhoey *Voorzitter van SIREV, Afgevaardigd Bestuurder - Degussa Antwerpen N.V.*

Ludo Verhoeven *Gedelegeerd Bestuurder - Agfa-Gevaert Groep*

Jean-Mary Vivier *Afgevaardigd Bestuurder - Directeur-generaal - L'Oréal Belgilux n.v.*

Henri Vliegen *Business Unit Manager - Recticel n.v.*

Jean-Michel Wyns *Bestuurder-Directeur-generaal - Wyns-Bistrol n.v.*

Duurzame **ontwikkeling** - de chemische industrie **"part of the solution"**

Reeds van vóór de verkiezingen die zouden leiden tot de "Regenboogcoalitie" had Fedichem voorzien dat het concept van duurzame ontwikkeling snel in het centrum van de politieke actie zou staan. Onze Federatie heeft er zich toe verbonden dit volledig te onderschrijven en onderstreept dat de economische activiteit moet steunen op het behoud van een onmisbare groei om adequate antwoorden te bieden op de noden van de huidige maatschappij, zonder voor de komende generaties de mogelijkheden te hypothekeren om in hun eigen behoeften te voorzien.

Fedichem herhaalt geregeld, ten opzichte van overheden en ten opzichte van betrokken partijen (stakeholders), dat duurzame ontwikkeling per definitie een evenwichtig compromis moet zijn tussen economisch succes, milieubescherming en de sociale aanvaarding van deze ontwikkeling.

Fedichem bevestigt bovendien dat er geen duurzame ontwikkeling zal zijn zonder de chemische industrie, in het bijzonder in België, dat echt een "thuishaven" voor onze industrie is. Dus heeft zij nagedacht over het voorontwerp van duurzame ontwikkeling en gepleit voor het opstellen van een geïntegreerde strategie om de uitdagingen van de waarschijnlijke invloed van broeikasgassen op de klimaatsveranderingen te kunnen aangaan.

Ook heeft zij de bijdragen bepaald die zij kan leveren tot het oplossen van dit probleem, dankzij o.a. onderzoek over het reductiepotentieel voor lachgas (N₂O), het verder terugdringen van gefluoreerde gassen, het valoriseren met energierecuperatie van de resten gefluoreerde drijfgassen in isolatieschuimen, enz.

Indien in de ogen van sommigen de chemische industrie weliswaar "part of the problem" is, positioneert Fedichem haar duidelijk als "part of the solution". Onze industrie gaat inderdaad verder dan het opnemen van haar maatschappelijke verantwoordelijkheid om door innovatie de problemen van de broeikasgassen te helpen oplossen. Zij zal ook een substantiële bijdrage leveren tot het verzoenen van economische ontwikkeling en milieubescherming, dankzij onderzoek in zeer verscheiden gebieden zoals gezondheid, huisvesting, voeding, klimaat en energie, water, het gebruik van hernieuwbare grondstoffen en de behandeling en duurzame reductie van afvalstoffen.

De bijdragen van de chemische en farmaceutische industrie tot gezondheid, voeding, het bewaren en de distributie van voedingswaren en de huisvesting, met alle comfort en isolatie die deze heeft, zijn reeds goed gekend. Wij zullen dus in dit document het accent leggen op andere geciteerde domeinen waarin recente ontwikkelingen erg belangrijk zijn, maar minder bekend bij het grote publiek, en waarin de chemische industrie toch een essentiële rol speelt.

> KLIMAAT EN ENERGIE

Naast de reeds genoemde elementen levert de chemische industrie ook een bijdrage tot meer rationeel gebruik van ons energiepotentieel. De belangrijkste energieverbruiker blijft in ons land weliswaar de industrie, maar haar relatief aandeel in het totale verbruik is eerder stabiel gebleven in het laatste decennium, ondanks de aanzienlijke toename van de geproduceerde hoeveelheden goederen. Daar staat echter een zeer belangrijke stijging van het huishoudelijk energieverbruik en van het energieverbruik in het transport tegenover. Dus zullen onze belangrijkste inspanningen gericht worden op de vermindering van dat verbruik en op de productie van hernieuwbare energie.

1 *De chemie en de chemische industrie zullen nog zeer reële bijdragen leveren tot het verzoenen van economische ontwikkeling en de bescherming van onze planeet.*

1

Het terugdringen van het energieverbruik is mogelijk gemaakt door het gebruik van kunststoffen in heel wat toepassingen:

gebouwenisolatie, leidingen en apparaten voor huishoudelijk en industrieel gebruik (diepvriezers, koelkasten); lichte constructies voor voertuigen, vliegtuigen en ruimtetuigen; stevige en toch lichte verpakkingen, enz.

Dankzij kunststoffen kunnen wij ook efficiëntere materialen en goederen concipiëren en realiseren die uiteindelijk hernieuwbare energie gaan genereren:

windturbines of ook zonnepanelen kunnen gefabriceerd worden, niet alleen met minder materiaalgebruik maar ook met herbruikbaar, recycleerbaar en indien nodig thermisch valoriseerbaar materiaal.

Op de dagorde staat eveneens de productie van brandstoffen of van hernieuwbare elektriciteit

dankzij de ontwikkeling van meer performante zonnecellen, brandstofcellen die waterstof als brandstof gebruiken en, in samenwerking met de landbouwsector, de productie van hernieuwbare biobrandstoffen zoals bio-ethanol en biodiesel.

1

> FOTOVOLTAÏSCHE ZONNECELLEN

Het is al ruim tien jaar mogelijk om op een haalbare manier met zonnecellen elektriciteit te produceren (fotovoltaïsche zonne-energie). Toch blijven door de hoge prijs en het relatief bescheiden rendement commerciële toepassingen ervan vrij beperkt, en wel tot de domeinen waar klassieke elektriciteitsvoorziening moeilijk of onmogelijk is, of vooral in gebieden die ver verwijderd liggen van de bestaande distributie. De toepassingen liggen hier dan vooral op het vlak van telecommunicatie, signalisatie, veiligheidssystemen en milieumonitoring.

Zonne-energie bezit heel wat potentieel: het zou volstaan om slechts 4% van de woestijnoppervlakte te voorzien van zonnepanelen om in de basisenergiebehoeften van heel de planeet te voorzien ... alleen ligt het probleem in de manier waarop deze onuitputtelijk energiebron kan geëxploiteerd worden.

Toch kan vanaf 2020 deze droom werkelijkheid worden, dankzij meerdere opeenvolgende technologische doorbraken: een geautomatiseerde productie van de zonnecellen van de huidige generatie, op basis van kristallijn silicium, de verdere verbetering van hun energetisch rendement, vervolgens het veralgemenen van één of meerdere celtypes van de nieuwe generatie, gebaseerd op dunnelaagtechnologie. In afwachting gebeurt de productie van panelen op kleine schaal en blijft de vraag beperkt omdat de prijs aanzienlijk is. Het installeren van een 500 Watt voorziening kost al ongeveer 150.000 BEF en een eenvoudige zonneboiler vertegenwoordigt al snel een investering van 100 tot 150.000 BEF, installatie inbegrepen.

2

1 *Tijdens de laatste tien jaar bleef het totale energieverbruik van de chemische industrie relatief stabiel, terwijl de hoeveelheden geproduceerde goederen toch sterk toenamen.*

2 *Vanaf 2020 zal, dankzij meerdere technologische doorbraken waarin de chemie een bepalende rol speelt, de droom van een efficiënt gebruik van zonne-energie realiteit kunnen worden.*

> WATERSTOF, EEN BELANGRIJKE ENERGIEVECTOR IN DE TOEKOMST

Waterstof zal ongetwijfeld een nieuwe en belangrijke energievectoren worden, zoals elektriciteit dat was aan het eind van de vorige eeuw. Een energievectoren, maar geen energiebron, omdat de waterstofproductie op zich andere energie behoeft. Het verbranden van waterstof geeft geen enkel ongewenst neveneffect: er komen geen zure gassen vrij, geen broeikasgassen, geen rook, geen stof ... enkel waterdamp. Klassieke fossiele brandstoffen door waterstof vervangen kan dus in belangrijke mate de luchtvervuiling terugdringen.

Indien wij erin slagen om waterstof vlot via hydrolyse te produceren met gebruik van hernieuwbare

1 *In de automobielsector hebben zeer belangrijke onderzoeksprogramma's geleid tot de ontwikkeling van brandstofcellen die prima bruikbaar zijn voor de aandrijving van personenauto's en zelfs van autobussen.*

elektrische energie (bv. zonne-energie) of nucleaire energie, zullen wij in belangrijke mate de CO₂-emissie kunnen verminderen.

De chemie zal er op diverse vlakken toe bijdragen: een efficiënte omzetting van fossiele brandstof in waterstof, de ontwikkeling van technologieën voor het omzetten van afvalstoffen die waterstoffen bevatten en het ontwikkelen van veilige opslag- en transportmogelijkheden voor waterstof. Algemeen gaan we ervan uit dat deze innovaties rond 2020 operationeel kunnen worden.

> DE BRANDSTOFCEL

Het principe van een brandstofcel is eenvoudig: elektriciteit opwekken door de energie om te zetten die vrijkomt bij de chemische reactie tussen zuurstof en waterstof. Een brandstofcel levert dus elektriciteit en zuiver water. Nulvervuiling! Bovendien is de brandstofcel, die vooral uit grafiet bestaat, bijna volledig recycleerbaar. De toepassingen kunnen mobiel zijn (auto's, bussen, ruimtetuigen, enz.) of stationair (zoals in de woning).

In de automobielsector hebben zeer belangrijke onderzoeksprogramma's geleid tot verschillende brandstofceltechnologieën, waaronder de zogenaamde proton-uitwisselingsmembranen. Nu reeds zijn er auto's op punt gesteld die op brandstofcellen rijden, toch een topsnelheid van 145 km/uur halen en een autonomie van 400 km bereiken. Vanaf 2004 kunnen we ons verwachten aan seriereproductie van personenwagens en lijnbussen op brandstofcellen, maar het zal toch nog wel tot 2010 duren voordat de constructeurs dit type van krachtbron in hun seriewagens inbouwen en wellicht tot 2015 voordat het wagenpark voor 25 tot 30% door deze motoren zal voortgestuwd worden. De brandstofceltechnologie blijft immers nog vrij duur en de kostprijs van een elektrische motor ligt hoger dan van een klassieke motor.

Het is natuurlijk ook geen mirakeloplossing omdat je waterstof moet produceren die de cel voedt, hetgeen ... energie vraagt (zie volgend kader). Indien men dus veronderstelt dat een kwart van het automobielpark met brandstofcellen rijdt, dan vraagt de noodzakelijke waterstofproductie daarvoor een jaarlijkse energie-inbreng die overeenstemt met een elektrische centrale van 632 megawatt (permanent) of 850 windturbines van elk 2 megawatt.

Voor de ruimtevaart hebben wij microbrandstofcellen ontwikkeld voor draagbare toepassingen (zakcomputers, GSM, videocamera's), die werken op basis van een kleine methanolvulling die een stand-by-autonomie van zes maand heeft en een werkingsduur van ongeveer een week.

Vandaag al bestaan er trouwens ook kleine brandstofcellen van 3 tot 7 kilowatt die kunnen bijdragen tot de verlichting en verwarming van een huis. Op dit ogenblik zijn er wereldwijd ongeveer 150 prototypes van brandstofcellen van 200 kilowatt in dienst; elk van hen verzorgt de elektriciteits- en warmwaterbehoeften van 200 gezinnen. En er bestaan projecten die tegen 2002 een prototype willen opstarten met een capaciteit van 1 megawatt, dat een gemeente met 2000 inwoners van stroom kan voorzien. Wij verwachten dat deze toepassingen rond 2003 zullen kunnen gecommmercialiseerd worden en dat hun markt tegen 2010 echt kan openbreken. Ander onderzoek ontwikkelt dan weer stroomgeneratoren van 250 kilowatt, waarin de brandstofcel, geïntegreerd in het verwarmingscircuit, ofwel de energiebehoeften voor verwarming kan voeden ofwel het openbare elektriciteitsnet van extra stroom voorzien.

© Mercedes-Benz

1

> WATERBEHEER

Het gebrek aan drinkbaar water wordt op wereldschaal één van de belangrijkste uitdagingen van het derde millennium. Toegang hebben tot drinkbaar water en de zuivering ervan vormen de basis zelf van elke ontwikkeling. En toch hebben vandaag meer dan een miljard mensen geen directe dage-

1 *Totaal nieuwe technologieën, op punt gesteld op basis van kunststoffen die in het kader van het ruimte-onderzoek ontwikkeld werden, openen boeiende vooruitzichten voor de bevoorrading van zuiver drinkwater.*

2 *Landen in ontwikkeling zullen de eerste begunstigen zijn van deze technologie, waarmee het mogelijk wordt – per installatie – miljoenen mensen van zuiver drinkwater te voorzien.*

2

lijkse toegang tot drinkbaar water en zijn tot 35% van de sterfgevallen in niet-geïndustrialiseerde landen te wijten aan watercontaminaties. In Europa leiden lekken tot 30 à 40% van het verbruik, omdat heel wat distributiesystemen ernstige defecten vertonen. Kunststofleidingen kunnen voor deze veelheid aan problemen oplossingen brengen.

Waterdistributie- en afwateringssystemen verbeteren

De kwaliteit, het lichte gewicht, de interessante fabricage- en plaatsingskosten, de goede isolatiekwaliteiten en de grote dichtheid t.o.v. traditionele materialen zorgen ervoor dat kunststofleidingen (PVC, polyethyleen of polypropyleen) een materiaal van eerste keuze zijn in de renovatie van de waterdistributie- en afwateringssystemen. Inderdaad kan de kunststofbuis door haar lichtheid en soepelheid gebruikt worden voor de thans defecte leidingssystemen, zonder dat het noodzakelijk is het straten- en wegennet op te breken.

1

In onze streken kunnen dergelijke buizen ook perfect gebruikt worden voor de afvoer van gebruikt water, dat agressiever is dan vroeger. En in andere gebieden van de wereld kan een rioleringsstelsel dat die naam waardig is, aanzienlijk de verspreiding van ziekten zoals malaria terugdringen.

Ondrinkbaar water weer drinkbaar maken of bruikbaar voor landbouw en industrie

Sommige kunststoffen, zoals aramides (vezels van aromatisch polyamide) hebben een uitzonderlijke mechanische sterkte, een goede weerstand tegen chemische inwerking en een grote thermische stabiliteit (zoals het materiaal Kevlar®). Zij spelen een essentiële rol in ultrafiltratieprocessen via membranen, gebruikt in ontziltingsinstallaties om zeewater in drinkbaar water om te zetten.

Nieuwe technologieën, steunend op kunststoffen die in het kader van het ruimteonderzoek ontwikkeld werden, openen nog belangrijke nieuwe perspectieven om de wereldbevolking van drinkbaar water te voorzien. Met een filter die polystyreenballetjes bevat waarvan het oppervlak met jodium bekleed is, is het nu al mogelijk om 85 tot 95% te recupereren van het water dat aanwezig is in de urine van astronauten. Als men dit water in stoom omzet, ondergaat het een chemische, thermische en mechanische bewerking gedurende 8 tot 9 uur en krijgt het zijn oorspronkelijke zuiverheid terug.

China en India zullen wellicht de eerste gebruikers van deze technologie zijn die het mogelijk maakt om per installatie meerdere miljoen mensen van drinkbaar water te voorzien. Het systeem levert uit vervuild oppervlaktewater een heel gezond en veilig zuiver water. Het werkt zonder elektriciteit en zonder toxische stoffen en is in staat om voor 99,99% de in vervuild water aanwezige bacteriën te vernietigen.

Op grote schaal water opslaan en transporteren

De NASA heeft een kunststofwaterreservoir ontwikkeld met een capaciteit van 955.000 liter, waarmee je water kan brengen naar woestijngebieden. Deze reusachtige ballen werden reeds met succes door het Amerikaans leger benut.

> HERNIEUWBARE GRONDSTOFFEN

Steenkool, petroleum en aardgas zijn tot op heden de belangrijkste grondstoffen voor de (petro)chemische industrie. Jammer genoeg is hun beschikbaarheid niet oneindig en hun verbranding maakt gassen vrij die, zoals het er nu uitziet, bijdragen tot het broeikas-effect en een negatieve invloed hebben op het leefmilieu. Anderzijds absorberen planten gedurende hun groei CO₂ uit de lucht en zetten dit via fotosynthese om in plantaardig materiaal. De zon is daarbij hun energiebron. Als je deze biomassa of hernieuwbare grondstof verbrandt, wordt het CO₂ weer vrijgesteld. In een dergelijk circuit blijft dus de hoeveelheid CO₂ constant. Het gebruik van biomassa is dus zogezegd CO₂-neu-

traal. De (petro)chemie probeert nu deze biomassa te benutten in de plaats van fossiele brandstoffen voor de productie van grondstoffen, constructiematerialen, textielsoorten of als baselement voor de fabricage van chemicaliën. Dit maakt het productiesysteem dus heel wat duurzamer.

> 1,3-PROPAANDIOL

1,3-propaandiol (PDO), een product op basis van petroleum, is één van de basisstoffen voor de fabricage van polytrimethyleen-tereftalaat (PTT), een polymeer dat gebruikt wordt voor de fabricage van hogekwaliteitsvezels. Recent nog werd er een biotechnologische methode ontwikkeld die het 1,3-PDO bereidt via een fermentatieprocédé op basis van suiker. Het bijzondere aan dit proces ligt in het gebruik van een recombinant micro-organisme dat speciaal ontwikkeld werd om het fermentatieproces te katalyseren.

De commerciële productie van dit 1,3-propaandiol, dat kan ingezet worden voor de aanmaak van polyurethaan en van sommige elastomeren, zal van start gaan in 2003.

Biomassa kan fossiele brandstoffen vervangen

Via een procédé van thermische vergassing kan biomassa omgezet worden in methanol dat op zijn beurt aan de basis ligt van de productie van heel wat olefines, zoals ethyleen, propyleen, butyleen (grondstoffen voor o.m. de fabricage van kunststoffen), dimethylether (een brandstof voor dieselmotoren), methyl-tertiair butylether (MBTE, een loodvervanger in benzine). Biomassa kan via een thermisch procédé ook omgezet worden in biodiesel.

Het is bovendien mogelijk om op biotechnologische manier biomassa om te zetten tot ethanol of methaangas, door een fermentatieprocédé op basis van micro-organismen. Op die manier produceren wij bio-energie.

Ook andere chemische basisproducten kunnen gefabriceerd worden langs biotechnologische weg: acrylamide, ethanol, cellulose-esters en -ethers, sorbitol en citroenzuur.

Biomassa kan ook in de fijnchemie benut worden

Zetmeel, cellulose, suiker en eiwitten kunnen omgezet worden in biopolymeren, zoals bv. het polymelkzuur, via een biotechnologische tussenstap. Secundaire metabolieten, dat zijn stoffen die je in kleine hoeveelheden in planten vindt of die geproduceerd worden door sommige micro-organismen, kunnen basisstoffen worden voor geneesmiddelen (zoals een antibioticum), of gebruikt als pigmenten.

De moderne genetische modificatie en enzymtechnologie maken het ook mogelijk het productrendement van een aantal stoffen te verhogen. Op korte termijn zullen transgene planten met een gewijzigde vetzuursamenstelling kunnen gebruikt worden als grondstoffen voor de productie van een aantal oliën zoals oleïnezuur en laurinezuur, die in de industrie ingezet worden of van het erucazuur, dat een detergent is.

> MELKZUUR EN POLYMELKZUUR

Het melkzuur dat wij al bijna 2000 jaar kennen, wordt slechts een eeuw op industriële schaal geproduceerd. Dankzij de verbeteringen aan het productieproces is melkzuur vandaag een substantie die voor ontelbare toepassingen van nut is. Het kan nu geproduceerd worden door fermentatie van koolhydraten of suikers met behulp van bacteriën. Naast de bekende toepassingen voor de voedings- en

farmaceutische nijverheid worden melkzuur en zijn esters nu ook gebruikt voor verschillende technische en cosmeticatoepassingen omdat deze stoffen veilig zijn, milieuvriendelijk en specifieke moleculaire eigenschappen bezitten.

Melkzuur is een belangrijke grondstof voor de productie van biodegradeerbare plantaardige kunststoffen: polymelkzuren. Deze worden reeds gebruikt in de chirurgie, onder de vorm van schroeven en platen om gebroken botten te herstellen. Omdat zij in het menselijke lichaam afbreekbaar zijn, is

1

voortaan een nieuwe operatie, om ze te verwijderen, overbodig. Er zijn nog meer toepassingen in de biomedische sector: chirurgische naaddraad, het herstellen van beenderweefsel, aderprothesen of het inbrengen van medicamenten. Het onderzoek gaat verder om andere industriële toepassingen op punt te stellen, zoals wegwerpartikelen, afbreekbare verpakkingsmaterialen of inkapselingsmethoden voor meststofkorrels. Er zijn heel wat ondernemingen die erg hard op de ontwikkeling en commercialisering van deze procédés aan het werken zijn.

> DUURZAME BEHANDELINGSEN REDUCTIEMETHODEN VOOR AFVAL

De chemische industrie past voor een duurzaam afvalbeheer een aantal basisregels toe: vooreerst afval proberen te vermijden in de mate van het mogelijke, dan hergebruik en recyclage van producten of materialen, vervolgens incineratie met energierugwinning of – als er geen enkele andere mogelijkheid is – ze op een gecontroleerde manier storten. Een modern petrochemisch bedrijf produceert vandaag nog slechts ongeveer één kilogram afvalstoffen per ton product, d.i. 0,1%. Maar alle menselijke activiteiten genereren afvalstoffen. De chemische industrie heeft daarom voor haar eigen sector en voor talrijke andere sectoren oplossingen ontwikkeld.

Ziehier enkele betekenisvolle voorbeelden voor België :

- de drastische reductie van schadelijke emissies bij industriële installaties, energiecentrales en motorvoertuigen dankzij nieuwe en efficiënte katalysatoren en filters,
- de thermische behandeling met energierugwinning van gevaarlijk industrieel afval (meer dan 100.000 ton per jaar),
- de regeneratie van veelgebruikte industriële zuren zoals zwavelzuur en zoutzuur,
- het inzamelen, sorteren en milieuvriendelijk behandelen van gebruikte autobanden (naar schatting meer dan 75.000 ton in 1999), en van gebruikte oliën (naar schatting meer dan 55.000 ton in 1999),
- de bijna totale recyclage van productieresten in de kunststofverwerkende nijverheid,
- de recyclage tot 98% van ingezamelde kwikdamplampen (tl-buizen of spaarlampen),
- het omzetten van eerder zuivere afvalstoffen met hoge energiewaarde (zoals kunststofafval) in nuttige energievectoren, zoals pellets met een calorische waarde van 25.000 kJ/kg,
- de recyclage of verbranding van klein gevaarlijk afval (resten van fotografische baden, verf, inkt, lijm, onderhoudsproducten, zuren en basen) die toch meer dan 2 kg per jaar en per inwoner vormen,
- de preventie, recyclage en/of het hergebruik van industrieel en huishoudelijk verpakkingsafval,
- de recuperatie van verpakkingen van plantenbeschermingsmiddelen voor professioneel gebruik, waarin een niveau van 89% gehaald wordt, een wereldprimeur,
- de productie van nuttige grondstoffen door pyrolyse van afvalstoffen, een techniek in ontwikkeling,
- en de fabricage van chemische producten waardoor andere sectoren hun eigen producten kunnen recycleren, zoals glas, papier, karton, of waardoor afvalstoffen op een ecologisch verantwoorde manier kunnen verwijderd worden (zoals in de tapijt- en houtindustrie) of nog waarmee de compostvorming kan versneld worden.

1 *Biomassa kan een alternatief gaan bieden voor fossiele brandstoffen. Zij zal eveneens een rol spelen in de fijnchemie.*

2 *Inzake duurzaam afvalbeheer heeft de chemische industrie voor haar eigen sector en voor tal van andere sectoren oplossingen ontwikkeld.*

2

Zoals wij kunnen vaststellen betekent de chemische industrie een werkelijke motor van duurzame ontwikkeling. Dankzij haar innovatiepotentieel staat deze hoogtechnologische industriebranche in het centrum van het onderzoek dat de belangrijkste uitdagingen aanpakt waarlangs wij de toekomstige generaties een planeet kunnen achterlaten in een toestand die aan hun eigen behoeften beantwoordt.

Om dit onderzoek te kunnen voeren, om levenscycli van nieuwe producten te bestuderen en om de nieuwe industriële processen te kunnen ontwerpen die deze fabriceren, om hoogstaande productie-installaties te ontwerpen die perfect functioneren, de kwaliteit en de veiligheid van producten en processen te kunnen controleren, kwaliteitscontrolelaboratoria te runnen, heeft onze industrie nood aan goed gevormde en gemotiveerde wetenschappers en technici.

Fedichem, haar gewestelijke afdelingen en beroepssecties roepen jongeren op om zich bewust te zijn van wat er inzake duurzame ontwikkeling op het spel staat en van het belangrijke potentieel dat geboden wordt door een groot aantal opleidingen die leiden naar beroepen in de chemie, algemeen gesproken ook naar wetenschappelijke en technische beroepen. Graag willen wij als sector en met de politieke, wetenschappelijke en industriële partners, belangrijke acties voeren opdat het belang van duurzame ontwikkeling voldoende zou doordringen en opdat de chemie daarbij een samenhangend imago zou krijgen als wetenschap en industrie die ten dienste staat van deze ontwikkeling.

Fedichem doet ook een oproep naar de overheden dat ze zich bewust zijn van de kolossale onderzoeks- en ontwikkelingsinspanningen die nodig zijn om de uitdagingen van de 21ste eeuw te beantwoorden en dat zij nadenken over de meest efficiënte manier om er hun eigen bijdrage toe te leveren. Deze situeert zich op meerdere vlakken, met name

- het bepalen en uitwerken van een onderwijssysteem dat aan wetenschappen de plaats geeft die zij in deze maatschappij verdienen, met een grotere klemtoon op de wetenschappelijke cultuur en praktijk dan op de theoretische inhoud;
- het bepalen van een algemeen kader voor een beleid van onderzoek en ontwikkeling dat zich richt naar oplossingen inzake duurzame ontwikkeling;
- het opgeven van een taxatiesysteem op energie en CO₂, dat als belangrijkste effect zou hebben de ondernemingsmiddelen die mobiliseerbaar zijn voor R&D te verkleinen;
- de conceptie en uitwerking van systemen om investeringen te stimuleren, waardoor het mogelijk wordt sneller duurzame oplossingen op de markt te brengen wanneer deze een meerkost zouden met zich brengen die de potentiële investeerder te hoog zou achten.

Het terrein om aan duurzame ontwikkeling te werken ligt wijd open voor ons. Het bevat talrijke en gevarieerde aspecten. Fedichem en de zowat 800 ondernemingen die zij vertegenwoordigt, zullen er actief aan deelnemen en vormen vandaag – maar zeker ook morgen – een reëel “part of the solution”.

Jean-Marie Biot
Afgevaardigd Bestuurder

De belangrijkste acties van 2000

> ECONOMIE

CO₂-uitstoot en klimaatproblematiek: sensibiliseren en overtuigen

Dit dossier bleef voor Fedichem een topprioriteit. Mede dankzij de acties van de federatie groeide bij de betrokken overheden de overtuiging van de noodzaak van een niet-lineaire toepassing van het Protocol van Kyoto. Daarnaast is Fedichem druk blijven uitoefenen op de Belgische overheid opdat zij rekening zou houden met de specificiteiten van de sector. Fedichem bleef ook haar eigen leden sensibiliseren voor het belang van een rationeel energiegebruik (REG) en van andere maatregelen die de uitstoot van broeikasgassen kunnen inperken. De gewestelijke afdelingen van Fedichem hebben hun onderhandelingen verdergezet met de bevoegde gewestelijke overheden met het oog op het afsluiten van eventuele convenanten inzake energie-efficiëntie.

Vrijmaking van de wereldhandel

Fedichem besteedde heel wat aandacht aan de bilaterale onderhandelingen tussen China en de Europese Unie m.b.t. de toetreding van China tot de Wereldhandelsorganisatie (WHO), aan de gevolgen van de mislukking van de Ministeriële conferentie van de WHO in Seattle in december 1999 en aan de bilaterale handelsconflicten tussen de Verenigde Staten en de Europese Unie. Wat dit laatste betreft, deelt Fedichem het CEFIC-standpunt en wenst ze dat de verschillende partijen hun respectievelijke verplichtingen in het kader van de WHO nakomen en op die manier retorsiemaatregelen tegen de overtreder en een escalatie van de conflicten vermijden.

Promotie van de uitvoer van chemische producten

Fedichem (en/of haar gewestelijke afdelingen) hebben deelgenomen aan missies naar Cuba, Korea, China, Japan, Hongarije, Australië en Zuid-Afrika. Bovendien heeft ze in september 2000 deelgenomen aan ICIF (International Chemical Industry Fair), de grootste chemiebeurs in China. Fedichem ontving bovendien verscheidene buitenlandse handelsdelegaties, onder meer uit China, Japan, Mexico en Argentinië.

KMO's : een aanpak op maat gesneden

Onder impuls van het vernieuwde KMO-bureau werden acties in de steigers gezet om beter tegemoet te komen aan de specifieke aandacht die de kleine en middelgrote bedrijven vragen. Zo werd voor de bedrijfsbezoeken een meer systematische aanpak gevolgd.

Vrijmaking van de energiemarkten

Het dossier over de vrijmaking van de elektriciteitsmarkt en de aardgasmarkt vordert met kleine schreden. Er werd een nieuw reguleringsorgaan opgericht (de CREG, of Commissie voor de Regulering van de Elektriciteit en het Gas) en een aantal koninklijke besluiten gepubliceerd, waaraan Fedichem in samenspraak met Febeliec een belangrijke bijdrage heeft geleverd. Naast deze verwezenlijkingen blijft er echter heel wat werk aan de winkel om de vrijmaking van de energiemarkten daadwerkelijk te laten gebeuren.

e-business

Fedichem besteedde aandacht aan de explosieve ontwikkelingen van de elektronische handel, die een steeds belangrijker plaats begint te nemen in het zakenleven. In dit kader heeft ze

1

1 Fedichem legt een bijzondere aandacht aan de dag voor alle onderhandelingen die bijdragen tot een vrijmaking van de wereldhandel.

2 Ondanks de geboekte vooruitgang in het dossier van de liberalisering van de elektriciteits- en gasmarkten, blijft er nog heel wat te doen.

2

haar leden gesensibiliseerd voor deze nieuwe technieken en onder meer in september 2000 een studiedag georganiseerd rond e-business.

Databank leden en producten

Sinds december 2000 is er op de Fedichem-website een nieuwe zoekmotor beschikbaar. Het belangrijkste voordeel hiervan is dat u niet langer alleen maar op firmanamen kan zoeken, maar nu ook via activiteitssectoren of via productnamen relevante bedrijven kan terugvinden.

> SOCIAAL

Interprofessioneel overleg 2001-2002: de responsabilisering verderzetten

Fedichem heeft zich steeds een grote voorstander getoond van het verderzetten van de politiek van vrijwillige loonkostenbeheersing die werd begonnen door het interprofessioneel akkoord 1999-2000. Fedichem staat dus positief tegenover het bereikte Interprofessioneel akkoord voor 2001-2002. Het heeft immers opnieuw duidelijke afspraken vastgelegd over de maximale loonkostontwikkeling en de plannen van Minister Onkelinx inzake arbeidsduurvermindering en betere aansluiting van het werk en het gezinsleven op een meer realistische manier bijgestuurd.

Een ander belangrijk element is het engagement genomen door deze Regering om positief te reageren op de oproep van de interprofessionele onderhandelaars om de door de vorige Regering ingeslagen weg verder te bewandelen voor de vermindering van de sociale zekerheidsbijdragen. In navolging van dit interprofessioneel akkoord heeft Fedichem zich toegeegd op een grondige voorbereiding van het sectoraal overleg 2001-2002, dat een aanvang nam begin 2001.

1 *Fedichem heeft van nabij de uitvoering gevolgd van de richtlijn op nachtarbeid en van het streven naar meer arbeidsflexibiliteit.*

Ombuigen van de voorstellen van Minister Onkelinx inzake arbeidstijd, loopbaanonderbreking en eindloopbaan

Minister Onkelinx lanceerde midden 2000 haar plannen met het oog op het stimuleren van arbeidsduurvermindering en een betere combinatie van arbeid en gezin. Het VBO heeft met medewerking van Fedichem kritische kanttekeningen gemaakt bij bepaalde aspecten van deze plannen en ervoor gezorgd dat deze plannen konden worden ingekapseld in het sociaal overleg en dus dichter bij de ondernemingsrealiteit aansluiten.

Code van goed gedrag bij ontslag van beschermde werknemers

Dit punt werd op de agenda geplaatst van alle paritaire comités door Minister Onkelinx, om het ontslag van beschermde werknemers juist voor de sociale verkiezingen te vermijden. Men erkent dat er in onze sector amper problemen zijn, maar er bestaan een aantal gevoelige theoretische thema's die aanleiding geven tot een delicate evenwichtsoefening, waarbij opnieuw het belang van het bewaren van de sociale vrede en het naleven van de regels inzake overleg moet onderstreept worden.

Zorgen voor het behoud van een soepele toepassing van nachtarbeid

Een nieuwe Europese richtlijn dreigde de mogelijkheden inzake nachtarbeid aanzienlijk te verminderen door beperktere uurregelingen vast te leggen voor "werk dat bijzondere risico's dan wel grote lichamelijke en geestelijke spanningen met zich meebrengt". Er werd binnen de NAR een CAO uitgewerkt ter uitvoering van de richtlijn, die mede onder impuls van Fedichem, de bestaande regelingen van nachtarbeid ongemoeid laat.

Streven naar een meer flexibele organisatie van de arbeid

Fedichem heeft haar inspanning op dit gebied verder gezet, in het bijzonder rond de terbeschikkingstelling van werknemers en de bepalingen inzake deeltijdse arbeid. Een constante bekommernis dus, zodat het wettelijk en conventioneel kader ter zake aangepast wordt aan de reële en concrete behoeften van de ondernemingen.

© BASF Antwerpen

1

1

Werkzaamheden van de NAR

Fedichem heeft van dichtbij, binnen de NAR, verschillende dossiers opgevolgd, die implicaties voor onze sector konden hebben: de wetsvoorstellen inzake psychologische intimidatie, medische onderzoeken in het kader van de arbeidsrelatie en de wijziging van CAO nr. 17 inzake brugpensioen.

Financiële werknemersparticipatie

Na actief te zijn tussengekomen in dit dossier heeft Fedichem met genoegen vastgesteld dat de overheid een kader aanneemt dat werknemersparticipatie aanmoedigt. Het is positief dat het initiatief tot het invoeren van een dergelijk regime bij de werkgever ligt, maar er blijven een aantal moeilijkheden.

Arbeidsmarkt: meer jongeren aanmoedigen voor wetenschappelijke en technische beroepen

Het actieplan 2000-2002 van Fedichem en haar regionale afdelingen om meer jongeren aan te moedigen voor wetenschappelijke en technische beroepen, onder andere in de chemie, wordt uitgewerkt. Dit houdt onder meer de volgende acties in: de actie "Chemie en de jeugd" van SIREV-BruChem, "La chimie et les jeunes" van WalChim-BruChim, meer contacten met het onderwijs, een zichtbare aanwezigheid van de sector op congressen van leraren wetenschappen, tijdens "beroepsinfodagen", uitwisseling van ervaring op Europees niveau, nieuwe rubrieken op de Internetsite van Fedichem. In Henegouwen werd de oprichting van een nieuw opleidingscentrum voor chemische procestechnieken overwogen. Fedichem zet de sociale dialoog verder voor een optimale aanwending van de paritair beheerde Vormingsfondsen. Het netwerk van samenwerking met gespecialiseerde opleidingscentra (zoals het Vlaams Kunststofcentrum) wordt verder uitgebreid; zodoende kunnen de leden beschikken over optimale opleidingsformules tegen verminderde prijzen.

> RECHT EN FISCALITEIT

Oprichting van nieuwe verenigingen

Fedichem verleende haar medewerking aan de oprichting van verschillende nieuwe verenigingen die verbonden zijn met de chemische industrie, o.m. de internationale verenigingen IOFI (International Organization of the Flavor Industry) en IFRA (International Fragrance Association) en de zvw KURIO (Belgische Vereniging van Kunststof Leidingsystemen).

Vorzorgsbeginsel

Fedichem reageerde positief op een Mededeling die de EU-Commissie op 3 februari 2000 verspreidde over de toepassing van het voorzorgsbeginsel. Het ontbreken van een duidelijke omschrijving van dit beginsel in het Europees recht wekte bij sommige milieugroeperingen en NGO's de verkeerde indruk dat het principe maximalistisch kon worden opgevat als een zero risk norm. Deze interpretatie zou het bestaan van sommige activiteiten in gevaar brengen. De Federatie sensibiliseerde de Regering om deze richtsnoeren, waarbij een wetenschappelijke evaluatie centraal staat, als leidraad te nemen. Zij werkte ook mee aan een advies van de Federale Raad voor Duurzame Ontwikkeling (FRDO) dat aan dit thema was gewijd.

Behoud van het regime van communautaire uitputting van het merkenrecht

Fedichem voerde acties voor het behoud van het huidige regime van communautaire uitputting van het merkenrecht. De Belgische regering verklaarde zich weliswaar akkoord met een overschakeling naar een regime van internationale uitputting van het merkenrecht, maar dan wel met uitzonderingen of bijzondere afwijkingen voor industriesectoren die kunnen aantonen dat zij hierdoor zware en moeilijk te herstellen schade zouden lijden. Hierbij dacht men vooral aan de farmaceutische nijverheid. Op Europees niveau besliste de Commissie in mei 2000 om geen wijzigingen aan te brengen aan het huidige regime. De Federatie zal dit dossier van nabij blijven volgen, aangezien reeds 8 lidstaten zich akkoord verklaarden met een wijziging van het huidige regime.

2

1 *Het actieplan om meer jongeren te oriënteren naar wetenschappelijke en technische beroepen werd concreet vertaald in de acties "Chemie en de jeugd" en "La chimie et les jeunes", die honderden secundaire scholen bereikten.*

2 *Door het uitblijven van een duidelijke definitie van het voorzorgsbeginsel kregen sommige drukkingsgroepen de illusie dat dit kan geïnterpreteerd worden als het nastreven van het nulrisico.*

Hervorming van de wet op de productveiligheid

De Regering diende een wetsontwerp in betreffende de veiligheid van de consumenten door het gebruik van producten (met uitzondering van voedingsmiddelen) en installaties en de ermee verbonden dienstverlening. Fedichem en het VBO vroegen preciseringen m.b.t. de uitsluiting van geneesmiddelen, de uitsluiting van producten die strikt beperkt werden tot professioneel gebruik, de confidentialiteitsverplichting van het centraal meldpunt voor consumentenproducten. De Minister van Consumentenzaken reageerde positief op dit verzoek.

> MILIEU, VEILIGHEID EN PRODUCTBELEID

Leefmilieu

Er kwam een nieuwe versie van de Responsible Care-handleiding "Uw gids voor Responsible Care, een referentie-, implementatie- en zelfevaluatiehandboek".

Op het niveau van het Vlaams gewest werd actief verdergewerkt rond het ontwerp MER/VR-decreet. De SIREV-visie rond de lozingsnormen voor afvalwater werd gefinaliseerd en ter beschikking gesteld van de leden voor gebruik tijdens onderhandelingen met de overheid in het kader van de actualisering van de individuele lozingsvergunning. Andere belangrijke aandachtspunten waren de omzetting van de Europese VOC-richtlijn naar Vlarem, een reeks wijzigingen aan het Vlarem en het Vlarem, en het Milieubeleidsplan 2002-2006. SIREV werkte samen met VMM (ecotoxiciteitsstudie), VITO (methoden voor de analyse van afvalwater), OVAM (normen voor bodemsanering) en Aminal (omzetting van de NEC in Vlaanderen).

De Commissie Leefmilieu van WalChim bestudeerde diverse ontwerpbesluiten bij het decreet op de milieuvergunning: de vergunningsprocedure, de lijst van projecten die onderworpen zijn aan milieu-effectrapportage en de lijst van ingedeelde installaties en activiteiten. Aandacht ging ook naar de verbranding van gevaarlijke afvalstoffen, het dossier verpakkingsafval en de implementatie van het EPER

BruChem had aandacht voor de geluidsproblematiek en voor de nieuwe lijst van ingedeelde inrichtingen.

Het Platform "Europees en Internationaal Milieubeleid" behandelde de ontwerpkeradrichtlijn Water, het Protocol én de EU-ontwerprichtlijn rond de Nationale Emissieplafonds voor verzurende en ozonvormende stoffen, de ontwerprichtlijn over ozon in de omgevingslucht, de herziening van de richtlijn over de grote verbrandingsinstallaties en de BREF's (referentiedocumenten over Beste Beschikbare Technieken).

Het Platform "Verpakking en Verpakkingsafval" bestudeerde de Europese normering rond "Verpakking en Milieu" en behandelde het ecotaksdossier proactief. Verder werkte Fedichem rond het Zesde Milieuactieprogramma van de EU, de herziening van de EMAS-verordening en van de Verordening over ozonafbrekende stoffen, de Europese ontwerprichtlijn over VOC's in producten en diverse ontwerpen van richtlijnen over lawaaihinder en de internationale ontwikkelingen rond milieumanagement en milieunormering.

Tenslotte dienen de activiteiten rond het Federaal Plan voor Duurzame Ontwikkeling en het Federaal Ozonplan vermeld.

1 *Tot de talrijke behandelde milieudossiers behoren ook het Federaal Plan voor Duurzame Ontwikkeling en het Ozonplan.*

1

1 In verband met het productbeleid was de lancering van het "Product Stewardship"-programma een uitstekende gelegenheid om een gewaardeerde brochure uit te brengen.

2 Tijdens een werkvergadering bij Fedichem had Z.K.H. Prins Filip van België de gelegenheid om zich te informeren over de specificiteiten van de chemische sector in ons land.

Risicobeheer, Veiligheid en Gezondheid

Door de grote vertraging bij de goedkeuring van het Samenwerkingsakkoord tot omzetting van de Europese richtlijn voor de Preventie en het Beheer van zware ongevallen, bleef dit dossier bovenaan de prioriteiten. Veel aandacht ging naar de richtlijn tot bescherming van de werknemers tegen de risico's van chemische agentia. Verdere thema's: de veiligheidsadviseur voor het vervoer van gevaarlijke goederen en het eerste jaarverslag van de onderneming over deze transportactiviteiten.

WalChim had speciale aandacht voor het project Medische Interventiefiches en de inhoudelijke vereisten van het Veiligheidsrapport, en nam deel aan opleidingsessies voor de Brandweerdiensten van de Provincie Luik.

Productbeleid

De start van het Product Stewardship-programma (met bijhorende brochure), de Samenwerkingsovereenkomst met het Antigifcentrum en de update van de Fedichem-handleiding voor de indeling en etikettering van gevaarlijke preparaten waren de "highlights" van 2000.

Door een Werkgroep Productveiligheid op te richten, naast de bestaande Commissie met dezelfde naam, konden wij veel korter op de bal spelen in de talrijke productdossiers als de hormoonontregelende stoffen en de ftalaten in speelgoed en thema's als het Voorzorgsbeginsel en een aantal HPV-dossiers die door Fedichem-leden worden voorbereid. Het overleg met de overheid krijgt een nog steviger, structurele basis door onder de koepel van de federale en gewestelijke patronale organisaties een Werkgroep Chemische Producten op te starten, die ook een platform voor dialoog wil worden met andere sectorfederaties die de gebruikers van onze producten vertegenwoordigen.

Normering

Hier waren de herziening van de ISO 9000-reeks voor kwaliteitsmanagement, de herwerking van de CEFIC-guidelines voor ISO 9001 voor de chemische industrie, de opkomst van nieuwe managementsystemen voor veiligheid en gezondheid en een sociaal managementsysteem de belangrijkste aandachtspunten.

> COMMUNICATIE

Bezoek van Z.K.H. Prins Filip

Tijdens een werkvergadering kon Fedichem Z.K.H Prins Filip van België informeren over de bijzonderheden van de chemische industrie van ons land op economisch, sociaal en milieugebied. Er was een gedachtewisseling over de belangrijke lopende dossiers en de noodzakelijke voorwaarden om deze industrie in de "thuishaven" België te behouden en te ontwikkelen.

2

Analyse van de "Pan European Survey 2000"

Wij hebben de tweejaarlijkse CEFIC imago-enquête in 8 Europese landen, om te peilen naar de houding van het publiek ten opzichte van de chemische industrie, in detail bestudeerd en bijkomende analyses uitgevoerd op het niveau van België en zijn gewesten. De conclusies van deze studie dienen om communicatieacties doelbewuster te sturen.

Volledige integratie van de externe communicatiemiddelen en onze Internetsite

Fedichem heeft haar Internetsite flink aangevuld. Er kwam een nieuwe zoekmotor waarmee het volledige ledenbestand kan geraadpleegd worden en gegevens opgezocht op naam, product of activiteitssector. Wij houden een agenda bij van wetenschappelijke manifestaties en al

1 *Dankzij een aantal nieuwigheden werd de webstek van BelgoChlor heel wat vaker bezocht dan verwacht.*

onze publicaties zijn ter beschikking via het Net. BelgoChlor lanceerde een site over het "Witboek van chloor". Dankzij al deze nieuwigheden zijn er meer dan 160 raadplegingen van onze site per dag, eind 2000.

Verstevigen van de relaties tussen de sector en de pers

In 2000 hebben Fedichem, haar gewestelijke afdelingen en beroepssecties zeven persconferenties gehouden en een 30-tal persmededelingen en stellingnamen verspreid. Bij verkeerde of foutieve publicaties contacteren wij systematisch de betrokken redacteurs.

De sectorale bezorgdheden bij de "stakeholders" bekend maken

De communicatieacties naar Ministers, hun kabinetten en parlementairen spitsten zich vooral toe op de bedreiging van een te lineaire toepassing van de Kyoto-engagementen, het belang van een echte "pax pharmaceutica", de bijdrage van de sector tot duurzame ontwikkeling, het vrijmaken van de energiemarkten, het "Nationaal Klimaatplan", het "product stewardship" en de problematiek rond PVC. In samenwerking met CEFIC en zijn Sector Groups hebben wij mechanismen ontwikkeld om gemeenschappelijke stellingnamen bij Europarlementariërs en journalisten te verspreiden rond Europese materies.

Opleiding en tewerkstelling van chemici

Fedichem en haar gewestelijke afdelingen hebben acties ontwikkeld om het tekort aan chemisch gevormden tegen te gaan. WalChim zette de actie "la chimie et les jeunes" in de Franse Gemeenschap met succes verder, met de medewerking van BruChem en SIREV startte in de Vlaamse Gemeenschap een analoge actie "chemie en de jeugd", eveneens met de steun van BruChem. Met andere sectoren voerden wij acties om het nijpend gebrek aan geïnteresseerden in een wetenschappelijke vorming te belichten.

Een blik op onze beroepssecties en gewestelijke afdelingen in 2000

1

ABA - Algemene Belgische Aërosolvereniging

Op een buitengewone algemene vergadering in september werden de statuten van de ABA gewijzigd. Binnen de ABA werd een nieuwe werkgroep opgericht om de bestaande website verder uit te bouwen. ABA werkt mee aan de informatieactie van BruChem en WalChim in de laatste twee jaren van het middelbaar onderwijs. Tot de voornaamste technische bewerkte thema's behoren aërosols en drukapparatuur, ontvlambaarheidscriteria, de beperking op het op de markt brengen van bepaalde gevaarlijke stoffen en preparaten, het ingrediënt dichloorvos, de nieuwe reglementering op CFK's-HCFK's en Seveso II. Ook de terugname van gebruikte spuitbussen, misleidende milieureclame en vervoerthema's kregen de nodige aandacht.

AVGI (Algemene Vereniging van de Geneesmiddelenindustrie)

Na een maandenlang en intens onderhandelingsproces sloot de AVGI in 2000 een historisch akkoord met de overheid: de "Pax Pharmaceutica". Dit akkoord, dat geldig is voor één jaar, zou het pad moeten effenen voor het "vernieuwde geneesmiddelenbeleid". Het geneesmiddelenbudget werd aanzienlijk verhoogd. Zo werd een belangrijke stap gezet in de richting van een realistischer budget. De industrie moet wel een gedeelte van de eventuele overschrijding terugbetalen. Dankzij het akkoord met de overheid kon de industrie vermijden dat de heffing op de omzet in 2000 alsnog met 3 % zou verhoogd worden. De plannen omtrent de taks op de promotiekosten voor geneesmiddelen werden opgeborgen en de verstandhouding met de overheid werd positiever. Minister Vandenbroucke engageerde zich ertoe alles in het werk te stellen om de termijn van 180 dagen voor de prijsbepalings- en de terugbetalingsprocedure te respecteren. In 2000 trad ook de vernieuwde code voor deontologie in werking. De resultaten van deze hervorming konden rekenen op appreciatie van de overheid. Daarnaast organiseerde de AVGI in het voorbije jaar persontmoetingen rond specifieke onderwerpen (de toegang tot geneesmiddelen in de ontwikkelingslanden, het vernieuwde geneesmiddelenbeleid, de accreditering van de medische informateurs, ...). Wat de acties van de industrie voor het goed gebruik van geneesmiddelen betreft, kende de actie Research en Leven in de scholen een ongeëvenaard succes en werd ook de actie rond het geneesmiddelenlogo voortgezet. Zowel de publieke website als het extranet voor de leden werden opgestart en uitgebouwd. Verdere dossiers waaraan werd gewerkt: de mogelijke opname van oude en vervallen geneesmiddelen op de Europese lijst van gevaarlijke afvalstoffen, de socio-economische bijdrage van de klinische biologie, het gebruik van antibiotica als diergeneesmiddel en de resistentieproblematiek en de problemen waarmee de KMO's geconfronteerd worden.

2

1 De dossiers m.b.t. de spuitbussen waren erg vaak van technische en milieutechnische aard, zoals het dossier van de terugname van spuitbussen na hun gebruik.

2 De "Pax Pharmaceutica", onderhandeld tussen de geneesmiddelenindustrie en de overheid, zou het pad moeten effenen voor het "vernieuwde geneesmiddelenbeleid".

Belgische Kamer van Chemiehandel

De Kamer heeft vier werkgroepen en commissies opgericht, naar het voorbeeld van de Task Forces die op Europees vlak binnen de FECC gecreëerd zijn: Responsible Care (RC), Logistiek (LOG), Veiligheid, Gezondheid en Leefmilieu (SHE) en Trade and Market Affairs (TMA). Het doel van deze herstructurering is van beter de stem van de sectoren "handel" en "distributie" te laten horen bij de producenten en de nationale en internationale instanties. Binnen de Kamer werd aandacht besteed aan o.m. de volgende prioritaire onderwerpen: de betalingsachterstanden, de opslag van chemicaliën, VOC, het (Europees) stoffenbeleid, productnormen, Responsible Care, transport (met o.a. de nieuwe wijzigingen in het ADR). In het kader van het RC-programma kwam er een tweede uitgave van de Code van Goede Praktijk bij bulkleveringen. De dialoog met de overheid resulteerde in meer slaagkansen voor de kandidaten die de verplichte examens voor veiligheidsadviseur afleggen. De Kamer voert verder een stu-

1

die over de stuwning van verpakkingen om te vermijden dat verpakkingen op vrachtwagens los zouden komen en op de weg vallen.

BVR

De BVR heeft zich voornamelijk gebogen over het beheer op nationaal vlak van de Europese dossiers die door het BLIC (Bureau de Liaison de l'Industrie du Caoutchouc pour l'U.E.) behandeld worden. De belangrijkste hiervan hebben betrekking op de gezondheid en het milieu: de vraag van de Duitse automobielconstructeurs om een databank op te starten op Internet waarin de veiligheidsfiches zullen opgenomen worden, de analyse van de levenscyclus van toerismebanden, de milieu-impact van zinkoxide in rubbermengsels en bandenresten, de voorstellen van alternatieven voor de vervanging van de aromatische oliën door substitutieoliën, de ontwerprichtlijn EU over het lawaai van de banden op het wegdek. Recytyre heeft zijn werkzaamheden verdergezet m.b.t. het beheer van afvalbanden. Het principe van aanvaardingsplicht van bepaalde afvalstromen, waaronder de versleten banden, is een van de onderwerpen in het protocolakkoord dat door de drie regionale Ministers van Leefmilieu ondertekend werd. Dit principe werd geconcretiseerd door drie besluitvoorstellen. De BVR en RECYTYRE zijn gaan samenzitten om de voorstellen te analyseren en de nodige stappen te ondernemen om een overeenstemming te bekomen met het veldwerk.

BVSI

De BVSI werkte mee aan de stappen die werden ondernomen om de sector te beschermen tegenover de toenemende invoer in de Europese Unie van stikstofhoudende meststoffen uit Centraal en Oost-Europa in abnormale concurrentieomstandigheden. In dit kader werkte de BVSI actief mee aan de voorbereiding van verschillende antidumpingklachten rond verschillende types van stikstofmeststoffen afkomstig uit Derde Landen. De BVSI zette zich ook in op het vlak van de problematiek van milieureglementeringen in de verschillende Gewesten en verdedigde een rationeel gebruik van minerale meststoffen. De West-Europese conjunctuur keerde om, voornamelijk ten gevolge van de belangrijke herstructurering in de Europese meststoffenindustrie, wegens belangrijke financiële verliezen in voorgaande jaren. Deze herstructurering heeft tot sluiting van gekoppelde fabrieken geleid en tot een belangrijk verlies aan banen.

BelgoBiotech

De sectie biotechnologie kreeg een eigen naam (BelgoBiotech) en logo. Op wetgevend vlak kregen bijzondere aandacht: de omzetting in Belgisch recht van de Europese richtlijn inzake het octrooieren van biotechnologische uitvindingen, medewerking aan de Bioveiligheidsraad inzake "waste management arising from contained use activities of risk class 1", de omzetting in Vlaanderen (Aminal) van de Europese Richtlijn inzake het ingeperkt gebruik van GGO's en de herziening van de Europese Richtlijn 90/220/EG. De sectie organiseerde een "biotech-tour" voor leden van federale en gewestelijke kabinetten en ministeries. BelgoBiotech tracht een Europees "Sustainable Biotechnology" onderzoeksproject op te starten en werkte mee aan adviezen inzake de problematiek van Genetisch Gewijzigde Organismen (door het Vlaams Parlement gevraagd), het Voorontwerp van federaal plan inzake duurzame ontwikkeling, TRIPs en biodiversiteit en de omzetting van de EU-biotechnologierichtlijn in Belgisch recht. Ook het voorzorgsbeginsel werd onder de loep genomen.

2

1 *De tweede uitgave van de Code voor goede praktijk voor bulkleveringen van chemische producten kadert perfect binnen Responsible Care: een zorgzaam productbeheer op alle niveaus.*

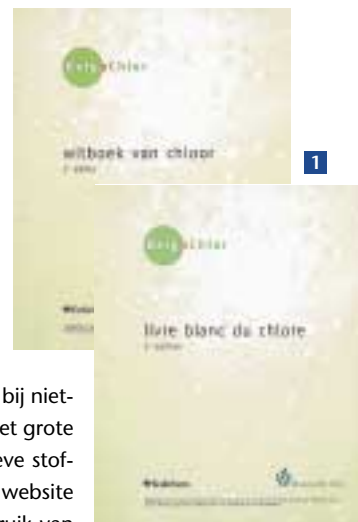
2 *BelgoBiotech maakte haar talrijke activiteiten bekend via een folder die als "geïllustreerde visitekaart" fungeert en via haar steeds beter gestoffeerde website.*

Belgochlor

De sectie heeft de dialoog verdergezet met de Belgische overheid in het kader van initiatieven op internationaal niveau (OSPARCOM, Noordzeeconferentie, BAT; ...) betreffende chloor en zijn derivaten en dit in samenwerking met EuroChlor. Er waren verscheidene contacten i.v.m.

legionella en "veilige opslag en bevoorrading van zwembadchemicaliën". De tweede editie van het Witboek van Chloor werd verder verdeeld, voornamelijk in de onderwijswereld, en een website gecreëerd met de belangrijke thema's rond chloor (www.belgo-chlor.be). BelgoChlor was bovendien present op verscheidene studiedagen, specifiek bestemd voor studenten en onderwijzend personeel.

1

BIOPLUS

De Europese Richtlijn 98/8/EU betreffende het op de markt te brengen van biociden en de toepassing ervan in België, de rampzalige gevolgen van het registreren van verkopers en de erkenning van gebruikers van biociden van de klasse A en B, de klachtenprocedure bij niet-erkenning van een biocideproduct, het ter beschikking stellen aan het grote publiek van bepaalde gegevens en de ecotaksen op bepaalde actieve stoffen eisten hun deel van de aandacht van BIOPLUS op. Er werd een website gecreëerd die onder meer zal informatie verstrekken over het gebruik van biociden en hun onmisbaarheid voor een gezonde samenleving. De brochure "Biociden, een vloek of een zegen" ging naar een groot aantal politici en commissievoorzitters.

DETIC

Inzake cosmetica ging aandacht naar de etikettering van mogelijk allergene parfumerende samenstellingen, naar dierenproeven en alternatieve methoden, de richtlijnen over de verticale beperkingen in de selectieve distributie, de ontwikkeling van een computerdiskette om de aangiften aan het Antigifcentrum te uniformiseren en het coördineren van de wetteksten over cosmetische producten. Voor wasmiddelen werd besloten de Code voor Milieuvriendelijke Praktijken opnieuw aan te zwengelen en er een mediacampagne rond te voeren. Aldus werd de verbruiker het belang duidelijk gemaakt van lagere wastemperaturen. In dezelfde sector kwam DETIC bij de Belgische autoriteiten tussen bij het opstellen van een voorontwerp van K.B. op het bannen van fosfaten en bij het opstellen van een voorontwerp van Europese Richtlijn op de biologische afbreekbaarheid van oppervlakteactieve stoffen in detergenten.

Tot de andere belangrijke dossiers behoren de Europese richtlijnen "Gevaarlijke stoffen" en "Gevaarlijke preparaten". En verder: de OSPAR-aanbeveling (92/8) tot vermindering van de risico's van nonylfenolen en nonylfenoethoxylaten, de omzetting van de biocidenrichtlijn, een reeks milieuwetgevingen op lijmen, verpakkingsproblematieken en de evaluatie van het Sectoraal Preventieplan. Een nieuwe werkgroep "Febelclean Commissie", met leden uit de sector professionele schoonmaakproducten, -machines en -accessoires, behandelt economische en commerciële vraagstukken eigen aan de sector. Op handelsgebied kregen o.m. de bescherming van de verbruiker, het gezamenlijk aanbod, de controle door de JEP op ecologische publiciteit en etikettering en een zelfdisciplinaire gedragscode voor e-commerce de nodige aandacht.

FECHIPLAST, vereniging van kunststofverwerkers -

Fedichem, Sectie producenten en invoerders van kunststoffen

Fechiplast tekende een overeenkomst met Agoria Kunststoffen (ex-Fabriplast), de zustervereniging van kunststofverwerkers bij Agoria (ex-Fabrimetal) tot samenwerking op het vlak van vorming en leefmilieu. De vereniging startte met een handelsprospectie in de buurlanden. Er kwam een nieuwe versie van het onderwijsdossier PLATFORM van APME, Association of Plastics Manufacturers in Europe. In Wallonië werden 4 'turbo'-opleidingen georganiseerd op maat en Fechiplast nam het initiatief voor opleidingen kunststofverwerking bij het multi-materialen technologiecentrum Technofutur in Gosselies. Agoria Kunststoffen en Fechiplast/SIREV tekenden een samenwerkingsverklaring met het Vlaams Kunststofcentrum (VKC); de drie partners hebben een promotiecampagne gevoerd om leerlingen te motiveren voor een opleiding kunst-

2

1 *Het Witboek van Chloor blijft een speerpuntproduct in de communicatie van de chloorindustrie met het brede publiek en met name ook met het onderwijs.*

2 *In de huishoudelijke wasmiddelensector werd een Code van goede praktijk gepromoot via de media om de verbruikers aan te zetten tot een meer ecologische houding bij de courante waskarweien.*

1

stofverwerking TSO of BSO. Technische dossiers waren o.a. de Europese reglementering m.b.t. kunststoffen in contact met voedingswaren, de Europese harmonisatie van de testmethodes en de classificatie van het brandgedrag van bouwmaterialen, de reductie van de emissies bij het bedrukken van folies, de bevordering van recycling van kunststoffen, het preventieplan voor verpakkingen, het Europese Groenboek "PVC en het milieu", het oprichten van de vzw KURIO voor het recyclen van kunststofbuizen, het promoten van energierecuperatie bij het verbranden van afval en het Waals ontwerpdecreet op de terugnameplicht voor landbouwfolies.

Gelatine

De dolle koeien crisis (BSE: boviene spongiforme encefalopathie) heeft de Europese gelatinesector sterk beïnvloed, en doet dat nog steeds. De Europese sector richt zich nu vooral op het beheer van de huidige crisis enerzijds door de verbruiker te informeren en te sensibiliseren, en op de veiligheid in het algemeen anderzijds. In België wordt gelatine geproduceerd op basis van varkenszwoerden. De dolle koeien crisis heeft dus minder gevolgen gehad voor de twee Belgische producenten. De mond- en klauwzeercrisis die de jongste maanden woedt in Europa heeft geen rechtstreekse invloed op de kwaliteit van de gelatine. De maatregelen die nu echter genomen worden tegen de besmette veestapel zouden op termijn wel een gebrek aan grondstof kunnen teweegbrengen.

2

IMOB

De crisis in de petroleum prijzen en de toenemende macht van de dollar t.o.v. de euro baarden zorgen. De Benelux-studiedag 2000 kon op een talrijke opkomst rekenen. Tijdens andere studiedagen kwamen de bijzonder actuele problematiek van de afgewerkte oliën in Europa en de frauduleuze praktijken in de petroleumsector aan bod. Twee belangrijke actuele dossiers werden in 2000 behandeld: de afgewerkte oliën met het principeakkoord om een studie te maken over de huidige situatie van het ophalen en de verwerking van afgewerkte oliën in België, de mogelijke middelen die kunnen ingezet worden om de bestaande problemen op te lossen en de Opvolgingscommissie met vertegenwoordigers van de drie gewestelijke administraties. Voor het beheer van stookolietanks werd een milieubeleidovereenkomst afgesloten met de Vlaamse overheid.

1 De kunststofsector onderstreepte terecht in zijn talrijke acties en publicaties dat zijn producten een echte Belgische specialiteit vormen.

2 Voor de gelatinesector blijven de informatie en sensibilisering van de verbruiker, naast de voedingsveiligheid, belangrijke aandachtspunten.

3 Via een reeks acties, gedragen door een flinke portie burgerzin, toonde de verf- en vernissector duidelijk het belang van zijn producten aan voor de stadsverfraaiing.

IVP - Industrie van verven, vernissen, stopverven, drukinkten en kunstverven

IVP heeft bijzondere aandacht geschonken aan o.m. de recuperatie van metalen verpakkingen en de reductie van het VOS-gehalte in de decoratieverven en de automobielreparatie. IVP heeft ook sensibiliseringscampagnes gevoerd bij de bouwverfschilders inzake het beheer van hun afval, bij de verfgroothandelaars inzake de verplichtingen van het ADR en bij de carros-

3

siers inzake de VOS-emissierichtlijn. In samenwerking met de Europese Vereniging van Buurtregieën is IVP begonnen met een belangrijke PR-campagne over de rol van decoratieproducten.

Pers-, Vloeibare en Opgeloste Gassen

De volgende problemen werden onder meer behandeld: de veiligheidsfiches, waarvan de bedrijven Fedichem gevraagd hebben om de mogelijkheid te onderzoeken deze op Internet ter beschikking te stellen van hun klanten, de verpakkingen (Fedichem heeft bij de Interregionale Verpakkingcommissie het feit verkregen dat noch gasflessen, noch droogjiscanisters, noch metaalkaders als verpakkingen moeten beschouwd worden) en de ADR-

reglementering. De contacten werden verder gezet met de ministeries van Volksgezondheid, Economische Zaken, Sociale Zaken, maar ook met het RIZIV en de sector van de apothekers, over de problematiek van de prijsbepaling en de terugbetalingpercentages van de medische gassen.

PHYTOFAR

Op nationaal niveau volgde PHYTOFAR onder meer de regionalisering van het Ministerie van Landbouw en de mogelijke impact ervan voor de goedkeuring voor commercialisering en de gebruikscntrole van gewasbeschermingsmiddelen een rol spelen. Zij verdedigde haar standpunt inzake ecofiscaliteit en bleef waakzaam tegenover de evoluties op het vlak van de heractualisering van gegevens over residu's van plantenbeschermingsmiddelen. Gesensibiliseerd door het biotechnologisch onderzoek dat toepassing vindt in haar sector, heeft zij hierrond een informatieseminarie en een "vraag en antwoord"-brochure gerealiseerd. Via haar vertegenwoordiging in de filières "akkerbouw" en "tuintbouw", opgericht door het Ministerie van Landbouw, neemt zij deel aan de besprekingen over de traceerbaarheid van voedingswaren. PHYTOFAR werd aangesteld om de chemische industrie te vertegenwoordigen binnen het Federaal Agentschap voor de Voedselveiligheid. Op gewestelijk vlak waren enkele belangrijke dossiers: een plan voor de reductie van het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen in Vlaanderen en de studies voor het bepalen van de kwantitatieve milieu-indicatoren. In het Waalse Gewest ging aandacht naar de richtlijnen voor goede landbouwpraktijken, de milieu-indicatoren en het uitwerken van brochures over onkruidbestrijdingsmethoden die verenigbaar zijn met de maatregelen op het vlak van landbouw en milieu. Vanuit de bezorgdheid voor een goede waterkwaliteit werd de dialoog tussen BELGAQUA en PHYTOFAR opgevoerd.

1

1 Ook de sector plantenbeschermingsmiddelen deed beroep op de moderne informatiedragers om zich beter bij het grote publiek kenbaar te maken.

2 De chemische industrie stelt alles in het werk opdat er in heel het land een samenhangend beleid ten gunste van onderzoek en ontwikkeling zou komen.

Er waren talrijke communicatieacties: de vereniging werkte aan het PHYTOFAR-boek getiteld "Bescherming van gewassen, milieu en landbouw. Vriend of vijand?", organiseerde demonstratieproeven voor de algemene en de landbouwpers, gaf een cd-rom uit met documentatie over het opslaan (Safety Data Sheets) en vervoeren (ADR-gegevens, Tremcards) van alle op de Belgische markt verkrijgbare fytoproducten en coördineerde een opleiding voor veiligheidsadviseurs in het kader van de ADR. Zij richtte het PHYTOFAR Instituut op om research, innovatie en initiatieven te steunen die een duurzame, efficiënte en verantwoordelijke landbouw bevorderen. De aanbevelingen en objectieve informatie bestemd voor amateur-tuinbouwers werden samengebracht op twee posters: "Oordeel alvorens te veroordelen" en "9 groene-vingers-tips – van fabrikant aan tuinier". De organisatie "PHYTOFAR-RECOVER" werd voorgesteld met haar systeem voor de inzameling en verwerking van lege verpakkingen van gewasbeschermingsmiddelen, met een inzamelingspercentage van meer dan 80%, een wereldprimeur.

PROBOIS

In het kader van de toepassing in België van de Europese Richtlijn 98/8/EU op het op de markt brengen van biociden, heeft PROBOIS mee een nota voorbereid met opmerkingen, waarnemingen en voorstellen tot wijzigingen. Verdere dossiers waren een sectorinitiatief rond het gebruik van metaalzouten in de industriële houtverduurzaming, een actieplan voor de productie van verduurzaamd hout onder de beste omstandigheden en een brochure met objectieve informatie over houtbeschermingsmiddelen.

BruChem

BruChem volgde een groot aantal technische en milieudossiers. De toepassing van het Kyoto-Protocol, de organisatie van de elektriciteitsmarkt, de financiële steun aan ondernemingen, milieuvergunningen, het Gewestelijk Bestemmingsplan (GBP), het Gewestelijk Ontwikkelingsplan (GOP), de risico's bij ongevallen met gevaarlijke stoffen, de terugnameplicht van bepaalde afvalstoffen. Andere belangrijke gebieden waarop de vereniging actief was, zijn o.m. de promotie van de buitenlandse handel (met het ter beschikking stellen van een nieuw prospectiemiddel voor de grote export (Eurochallenge), de uitbouw van een sterk gewestelijk beleid inzake onderzoek en innovatie, mobiliteitsbeleid, bedrijfsvervoerplannen. BruChem sloot verscheidene overeenkomsten inzake samenwerking met het secundair onderwijs, zoals

2

de voortzetting van de actie "Chemie en de jeugd", de doorlichting van de schoollabo's en het terbeschikkingstelling van verouderd materieel door de ondernemingen. De vereniging nam ook deel aan de opendeurdagen in het kader van "Open Bedrijvendagen".

SIREV

SIREV finaliseerde de visie rond lozingsvoorwaarden voor afvalwater, werkte mee aan de tweede fase van de studie over ecotoxiciteit, inventariseerde analyseproblemen inzake afvalwater en besteedde veel aandacht aan bodemverontreiniging (VLAREBO) en bodemsanering. Tot de talrijke andere technische dossiers die het behandelde, behoren de "vergunningen op hoofdlijnen", de problematiek van de National Emissions Ceilings (NEC), de omzetting van de Europese VOC-richtlijn naar VLAREM, een nieuw MER-decreet, het milieubeleidsplan 2002-2006. Verder werden bestudeerd: de Europese richtlijn voor de beheersing van zware ongevallen, de tijdelijke of de mobiele werkplaatsen en de richtlijn tot bescherming van de werknemers tegen de risico's van chemische agentia. De evolutie van de arbeidsmarkt en de overheidsmaatregelen inzake opleiding en tewerkstelling bleef een aandachtspunt; er werd een meerjarig actieplan op touw gezet: "Chemie en de jeugd", met de voordrachten in de scholen van het secundair onderwijs. SIREV ondertekende met Agoria-Vlaanderen een samenwerkingsakkoord op het vlak van opleidingen voor de kunststofverwerking en volgde de evolutie inzake het Vlaams sociaal overleg. De vrijmaking van de markten voor elektriciteit en aardgas was een ander zwaartepunt, net als de toepassing van het Protocol van Kyoto en de mobiliteitsproblematiek. Op communicatief vlak kwam er een opleiding "Bedrijfsguiden" die een belangrijke voorbereiding vormt op de Opendeurdagen van 4 en 5 mei 2002.

1

2

WalChim

Met de Waalse Gewestregering werd een intentieverklaring ondertekend met het oog op het afsluiten, eind 2001, van een "convenant Energie". Het Waals Gewest verleende subsidies om technico-economische studies te realiseren naar de mogelijke energiebesparingen bij de grote energieverbruikers uit de sector. Tot de talrijke behandelde technische dossiers behoren: de reglementering "Milieuvergunning" en het "Plan Lucht", de "Directieve Risico's op zware ongevallen", de reglementering "Bodem", de terugname van bepaalde afvalstoffen, de emissieplafonds voor sommige gassen, de milieu-effectstudies. Er werd een folder gerealiseerd om toe te lichten hoe je voor de omwonenden een milieu- en veiligheidsrapport over een site kan opstellen; WalChim heeft ook medische fiches voorbereid over gevaarlijke stoffen die in grote hoeveelheden gebruikt worden, ten behoeve van de urgentiediensten van ziekenhuizen. De rechtstreekse adviezen aan KMO's namen toe en de vorming van "derde bedrijven" voortgezet. Ook het programma "La chimie et les jeunes" werd verdergezet: het bereikt ruim 1000 jongeren. Verder kwam er een nieuwe brochure WalChim/AWEX/OFI om de sector, zijn producten en de investeringsmogelijkheden in het Waalse Gewest voor te stellen.

1 De kunststofverwerking – ja, zij ook – belichtte de carrièremogelijkheden in haar bedrijven. Onder meer aan de hand van deze folder, waarvan zij er duizenden verspreidde.

2 "Beter doen en het beter laten weten": de chemie is zich bewust van het belang van goed opgeleide bedrijfsguiden en heeft partners gezocht om hiervoor een passende opleiding gestalte te geven.

3 WalChim, AWEX en OFI hebben een nieuwe brochure ontwikkeld om de sector, zijn producten en de investeringsmogelijkheden in het Waalse Gewest voor te stellen.

Prioritaire dossiers 2001

> ECONOMIE

Protocol van Kyoto: een permanente prioriteit

Fedichem zal contacten blijven leggen met politieke beslissingnemers om hen ervan te overtuigen dat een lineaire toepassing van de Kyoto-engagementen de verdere ontwikkeling van de chemische industrie in ons land op de helling dreigt te zetten. Daarnaast zal de Federatie de overheid, de pers en de publieke opinie verder proberen te doen inzien hoe belangrijk het is de specificiteit van de sector mee in beschouwing te nemen. Fedichem steunt haar gewestelijke afdelingen met het oog op de ondertekening van convenanten tegen eind 2001, zowel in Vlaanderen als in Wallonië.

Handelsbeleid: verdere vrijmaking van de wereldhandel

Fedichem zal in nauwe samenspraak met CEFIC blijven ijveren voor een verdere vrijmaking van de wereldhandel en zal zich dus voorbereiden op de mogelijke start van een nieuwe multilaterale onderhandelingsronde in november 2001 in Qatar. Verder zal Fedichem de ontwikkeling opvolgen van de handelsconflicten tussen de Verenigde Staten en de Europese Unie. Bovendien zal Fedichem extra aandacht besteden aan de besprekingen tussen de Europese Unie en de Mercosur (onder andere het regime van de "Foreign Sales Corporation" met het oog op het tot stand brengen van een Vrijhandelszone en aan de onderhandelingen tussen de EU en de Gulf Cooperation Council (GCC), onder meer met het oog op de afschaffing van het systeem van "double pricing" door Saoedi-Arabië. Fedichem zal in deze dossiers van nabij de voorbereiding door het Belgische voorzitterschap van de EU opvolgen.

e-business

Fedichem zal de ontwikkeling van elektronische handel verder volgen en deze stimuleren. Hierbij zal de nodige aandacht gaan naar de noodzakelijke beveiliging van het elektronisch handelsverkeer en de standaardisatie.

Logistiek en vervoer

Inzake transport en mobiliteit zal Fedichem de belangen van haar leden verder verdedigen met het oog op een optimale organisatie van alle transportmodi, met bijzondere aandacht voor het goederenvervoer per spoor en de vrijmaking en harmonisering ervan.

De vrijmaking van de energiemarkten helpen waarmaken

In 2001 zal Fedichem, met Febeliec en het VBO, dit dossier van nabij opvolgen, en daarbij streven naar een daadwerkelijke en snelle vrijmaking van de markt voor alle industriële energieverbruikers. Op Europees niveau zullen wij, met CEFIC en IFIEC, de nieuwe richtlijn opvolgen die terzake in voorbereiding is, en het Witboek m.b.t. de bevoorradingszekerheid en de diversificatie van de primaire energievectoren onder de loupe nemen.

Exportpromotie: de nieuwe start consolideren

In samenwerking met haar gewestelijke afdelingen SIREV, WalChim en BruChem zal Fedichem haar acties in het kader van de promotie van de producten van haar leden in het buitenland verderzetten. In 2001 zijn onder meer acties voorzien in Iran, Slovenië, Kroatië, Servië, Litouwen, Letland, de Russische Federatie, Estland, Brazilië, Chili, Argentinië en in het Verre Oosten (Korea en Japan). Daarnaast zal in oktober 2001 (samen met Fechiplast) ook worden deelgenomen aan de K-Messe in Düsseldorf, de grootste kunststoffenbeurs in de wereld. In functie van de opportuniteiten zullen wij verder ook delegaties vanuit onze doellanden op de Federatie ontvangen.

1

1 De multilaterale handelsbesprekingen en de onderhandelingen voor het inrichten van vrijhandelszones volgen: het zijn slechts twee van de talloze Fedichem-inspanningen voor een vrijere wereldhandel.

2 Fedichem beseft de noodzaak van het optimaliseren van onze transportmodi en heeft bijzondere aandacht voor het goederenvervoer per trein.

2

© BASF Antwerpen

Verhoogde aandacht voor de KMO-problematiek

Fedichem zal alert blijven voor de specifieke noden van haar leden-KMO's. Zo zullen wij zeker het programma van bedrijfsbezoeken verder zetten, en waar mogelijk regionale contactdagen organiseren, in samenwerking met de gewestelijke afdelingen.

1 *Informeren, communiceren en sensibiliseren van jongeren: de waardevolle banen in de chemie zijn het meer dan waard.*

2 *Met de sociale partners van de sector beheert Fedichem de sectorale Vormingsfondsen en ziet zij erop toe dat de opleidingsdossiers van de ondernemingen en de nuttige collectieve dossiers eruit gefinancierd kunnen worden.*

> SOCIAAL

Sociale onderhandelingen

De onderhandeling van sectorale akkoorden 2001-2002, in het raam van het Interprofessioneel akkoord is één van de belangrijke taken van Fedichem. Deze akkoorden moeten ervoor zorgen dat de vakbonden van de sector de afspraken van het Interprofessioneel akkoord 2001-2002 onderschrijven en dat ze de onderhandelaars op ondernemingsvlak ondubbelzinnig oproepen om de bepalingen van het interprofessioneel akkoord over de loonnorm te volgen. Aansluitend op de sectorakkoorden zal Fedichem zorgen voor de "coaching" van de ondernemingen, door informatiesessies te organiseren, door aanbevelingen op te stellen en in het bijzonder door een directe ondersteuning van de ondernemingen tijdens hun ondernemingsonderhandelingen.

Sociale wetgeving

Maatregelen inzake welzijn van de werknemers, preventie van stress, van psychologische intimidatie op het werk, tijdscrediet en vele andere, ook sommige nieuwe maatregelen van de gewesten... vergen een opvolging van Fedichem, zowel voor de inwerkingtreding van de maatregelen als nadien.

Opleiding en tewerkstelling: informatie en communicatie over beroepen in de chemie

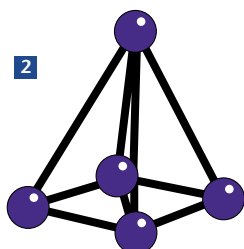
Het aantal studenten in technische en wetenschappelijke richtingen, onder andere in de chemie, blijft gering in vergelijking met de tewerkstellingskansen, zodat Fedichem en haar regionale secties hun acties inzake informatie en communicatie op dit vlak versterken. Meer zichtbaarheid geven aan de beroepen van de chemie is een belangrijke opdracht. In 2001 – 2002 overweegt Fedichem informatie op Internet te realiseren die de beroepen van de chemie meer concreter zullen schetsen. In samenwerking met andere verenigingen komen er ook initiatieven, zoals informatiedagen voor jongeren over de technische en wetenschappelijke beroepen.

De actie "La chimie et les jeunes" die in de Franse Gemeenschap gevoerd werd zal worden voortgezet en desnoods aangepast. In de Vlaamse Gemeenschap loopt nu ook een actieprogramma "chemie en de jeugd", met meerdere luiken, onder andere voordrachten in de derde en vierde leerjaren van het secundair onderwijs.

Sectorale Vormingsfondsen

Gezamenlijk met de sociale partners van de sector beheert Fedichem de sectorale fondsen voor vorming (voor arbeiders en bedienden). Fedichem zorgt ervoor dat de opleidingsdossiers van de ondernemingen en de collectieve dossiers die nuttig zijn voor de sector van een financiële tussenkomst van deze fondsen kunnen genieten, volgens de regels vastgesteld in de collectieve arbeidsovereenkomsten van de sector.

Fedichem versterkt zijn bindingen met sommige opleidingscentra die voornamelijk diensten leveren aan de ondernemingen van de sector zoals ACTA (Antwerps Centrum voor Toegepaste Automatiseringstechniek), en VKC (Vlaams Kunststofcentrum). WalChim overweegt de oprichting van een opleidingscentrum voor de industriële chemie in het Waalse gewest, met de financiële steun van de sectorale vormingsfondsen. De haalbaarheidsstudie wordt voortgezet; bij een positieve beslissing kan het centrum starten in september 2002.

1

> RECHT EN FISCALITEIT

Zich verzetten tegen een Europese taks op energieproducten

Fedichem zal zich samen met het VBO, UNICE, CEFIC en IFIEC Europe blijven verzetten tegen het voorstel van Richtlijn "accijns op minerale oliën", dat het toepassingsgebied van de belasting uitbreidt tot alle energieproducten en voorziet in een geleidelijke verhoging van de communautaire minimumtarieven inzake accijnzen

Hervorming van de vennootschapsbelasting

Het Belgische tarief van de vennootschapsbelasting (40,17 %) is het derde hoogste van de wereld. Dit is vanuit psychologisch standpunt belangrijk voor potentiële investeerders. De Belgische federale regering wil het tarief verlagen tot 35 of misschien wel 30 %, maar zal het verschil waarschijnlijk geheel of gedeeltelijk compenseren door de afschaffing van belastingaftrekken. Fedichem en het VBO volgen dit dossier op de voet en zullen erover waken dat deze noodzakelijke verlaging niet ten koste gaat van de investeringsaftrek of de aanmoedigingen voor uitvoer en voor wetenschappelijk onderzoek.

Witboek van de Europese Commissie inzake milieuaansprakelijkheid

In het Witboek dat de structuur schetst van een toekomstige EG-milieuaansprakelijkheidsregeling, wordt gestalte gegeven aan het principe "de vervuiler betaalt" in milieuaangelegenheden. Deze regeling zou zowel de traditionele schade (schade aan personen en goederen) als de zuivere milieuschade (bv. luchtvervuiling of waterverontreiniging) dekken. Het Witboek voorziet de invoering van een risicoaansprakelijkheid (aansprakelijkheid zonder bewijs van schuld) voor schade die door een gevaarlijke activiteit wordt veroorzaakt. In dit document wordt tevens voorgesteld om belangengroeperingen in sommige gevallen te machtigen om rechtstreeks aan de rechtbanken te vragen maatregelen te bevelen om schade te voorkomen of nieuwe schade te vermijden. Fedichem en CEFIC wezen op de grote juridische en economische onzekerheid die de voorstellen van de Commissie dreigen te creëren voor de ondernemingen en vroegen de Commissie haar voorstellen inzake de omvang van het aansprakelijkheidsregime, toegang tot de rechter en de verweermiddelen te herzien en te verduidelijken. De Federatie verzocht de regeringsleden, de permanente vertegenwoordigers van België bij de EU en de Belgische europarlementsleden dit dossier met de grootste omzichtigheid te benaderen, rekening houdend met de gevolgen voor het concurrentievermogen van de ondernemingen.

1 *Fedichem blijft haar leden sensibiliseren om zich op tijd voor te bereiden op de overgang naar de eenheidsmunt en zal hen hiertoe de passende instrumenten verschaffen.*

Invoering van de eenheidsmunt

2001 is het laatste jaar in de overgangsperiode naar de eenheidsmunt. Fedichem zal haar leden blijven sensibiliseren om de overgang naar de eenheidsmunt tijdig voor te bereiden en hen hiervoor de nodige informatie en bijstand verschaffen. Zij steunt de regering in haar voornemen om de eurominikit ter waarde van 12,4 EUR (500 BEF), die werkgevers vanaf 15.12.2001 eventueel gratis kunnen toekennen aan hun personeel, te beschouwen als een vrijgesteld sociaal voordeel.

1

> MILIEU, VEILIGHEID EN PRODUCTBELEID

Milieu

In het Waals Gewest gaat de aandacht naar de uitvoeringsbesluiten bij het nieuwe milieuvonningsdecreet, de afvalwetgeving (terugnameplicht, secundaire grondstoffen,...), de omzetting van de EPER-Richtlijn en de ruimtelijke ordening (gewestplannen, afbakening van zones met speciale bescherming,...).

In Vlaanderen blijft het ontwerp van MER/VR-decreet bovenaan de agenda, samen met de omzetting van de Kaderrichtlijn Water, de BREF's (referentiedocumenten over de Best Beschikbare Technieken) en de sinds lang aangekondigde herziening van het heffingenstelsel.

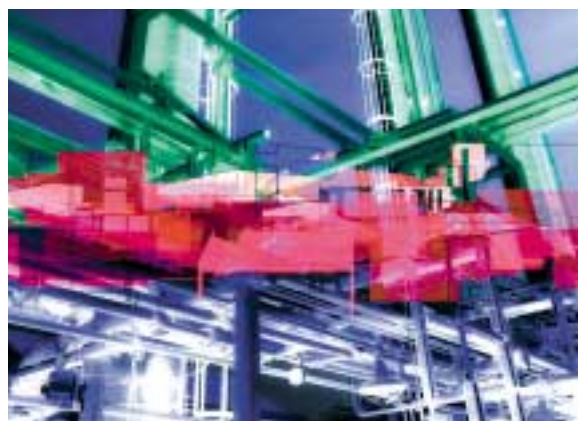
1 *Het immobilisme dat wij vaststelden in de goedkeuring van het Samenwerkingsakkoord "Zware Ongevallen" is werkelijk betreurenswaardig.*

2 *Een productbeleid in alle veiligheid en doeltreffende voorschriften voor het transport van gevaarlijke stoffen over de weg: een verantwoord handelende chemie ondersteunt ze uiteraard volledig.*

Voor Val-I-Pac, moet tegen eind juni een nieuwe erkenningsaanvraag ingediend worden en de herziening (en regionalisering) van de ecotakswet belooft een zware dobber te worden.

Internationaal moet het Zesde Milieu-actieprogramma worden opgevolgd, net zoals het ontwerp van EU-Richtlijn over de grote verbrandingsinstallaties, het voorstel van Richtlijn over de nationale emissieplafonds, ozon in de omgevingslucht en de evolutie van de Europese wetgeving inzake VOC's in producten, om maar deze te noemen.

Ook op het vlak van normering zal de agenda goed gevuld zijn: de opvolging van ISO/TC 207 rond Environmental Labelling, Environmental Performance Evaluation en Life Cycle Assessment, de herziening van ISO 14001 en de verbetering van de compatibiliteit van ISO 14001 en ISO 9001, kaderend in de verdere integratie van zorgsystemen voor kwaliteit en milieu, zijn hier belangrijke aandachtspunten.

1

2

Veiligheid

Door het immobilisme rond het Samenwerkingsakkoord Zware Ongevallen blijft het wachten op de goedkeuring én publicatie van dit akkoord. Vervolgens moet worden gestreefd naar een werkzame toepassing van de nieuwe regelgeving (veiligheidsrapport, MES 2-audit). De omzetting van de EU-Richtlijn Chemische Agentia in Belgisch recht en de introductie van de herwerkte reglementeringen voor het transport van gevaarlijke goederen via weg, spoor en zee vormen andere aandachtspunten.

Productbeleid

Hier komen op ons af: het Witboek "New Chemicals Policy" en het Groenboek "Integrated Product Policy". Fedichem werkt in het vooruitzicht van deze dossiers aan de verdere uitbouw van gestructureerd, volwaardig overleg met de bevoegde overheidsdiensten. Na de lancering van het Product Stewardship-programma, volgt nu de verdere uitbouw ervan: hiervoor werd een Pilootgroep PS opgestart, gericht op ervaringsuitwisseling, die later met alle geïnteresseerde leden zal gedeeld worden via PS-Workshops. Het HPV-programma en het LRI-programma zijn blijvende aandachtspunten, net als de diverse initiatieven die rond productbeleid werden aangekondigd in het Federaal Plan inzake Duurzame Ontwikkeling. Het belangrijkste "internationaal" dossier voor 2001 is ook "binnenlands": het Belgische Voorzitterschap van de Europese Unie, met een vrij "ambitieuw" programma op het vlak van milieu en productbeleid.

1

1 *De chemie laten ontdekken via het ruimteonderzoek: een originele invalshoek om chemie in ruime zin te verbinden met sectoren die een positief imago bezitten.*

2 *Omdat wij een sterke correlatie vastgesteld hebben tussen opendeurdagen en het imago van de sector, heeft de Belgische chemie besloten zich in mei 2002 open te stellen voor het grote publiek.*

> COMMUNICATIE

Samen werken aan een beter imago voor de chemie

Ondanks een verbetering van ons imago in het tweejaarlijkse Europese imago-onderzoek, is het nog niet echt rooskleurig. Fedichem, haar secties en haar leden moeten ertoe bijdragen om dit imago te verbeteren. Onze sector moet zich profileren als een onmisbare schakel in het concept van duurzame ontwikkeling, die oplossingen brengt (zie editoriaal van dit rapport).

De chemie laten ontdekken via de verovering van de ruimte

Fedichem sluit zich in het kader van de Europese Wetenschaps- en technologie-week 2001 aan bij een aantal partners (Federale Diensten voor Wetenschappelijke, Technische en Culturele Aangelegenheden, Instituut voor Ruimte-aëronomie, Koninklijke Meteorologisch Instituut, Koninklijk Observatorium van België, European Space Agency en Agoria / BelgoSpace) om de chemie in ruime zin verbinden aan een sector waarvan het imago positief is: de ruimtevaart.

De elektronische uitwisseling met onze leden ontwikkelen

De Tabel van Mendeljev zal, in samenwerking met de VNCI (de Nederlandse chemiefederatie) en met de financiële steun van het Sectoraal Fonds voor Vorming, op het net geplaatst worden. Op het "jobplein" zal de bezoeker van onze portaal-website links naar het jobaanbod op de websites van al onze leden vinden. Tenslotte wordt ook de informatie van de Fedichem-CD-rom in de webstek geïntegreerd. De e-communicatie zal binnen Fedichem van start gaan via haar Intranet en gevolgd worden door een Extranet, dat de communicatie met onze leden veel sneller en efficiënter zal laten verlopen.

De Opendeurdagen van de sector in 2002 voorbereiden

Er bestaat een correlatie tussen opendeurdagen en de verbetering van het imago van de sector. Het is ook voor de ganse sector het ogenblik bij uitstek om de belangrijke rol te benadrukken die hij speelt op sociaal en economisch vlak en om de band te onderstrepen tussen de basischemie en de producten die we elke dag weer gebruiken voor een betere gezondheid, meer comfort en welzijn.

De sectorale bezorgdheden bij de "stakeholders" bekend maken

De communicatieacties naar Ministers, hun kabinetten en parlementairen zullen toenemen door het Belgische voorzitterschap van de Europese Unie.

Opleiding en tewerkstelling van chemici

Onze gewestelijke afdelingen zetten de acties "la chimie et les jeunes" en "chemie en de jeugd" verder. Met andere sectoren en met het hoger onderwijs zullen wij acties voeren om de jeugd te sensibiliseren voor een wetenschappelijke loopbaan.

CHEMIE ?

2

KOM'S KIJKEN !

Fedichem tot uw dienst

*De leden van het Directiecomité:
van links naar rechts: Peter Claes, Paul Clerinx,
Jean-Marie Biot, Marc Vandeplas, Claude Klein en
Daniel Verbist*

COÖRDINATEN VAN DE BELANGRIJKSTE DIENSTEN EN BEKNOPT LIJST VAN HUN BEVOEGHEDEN

Afgevaardigd Bestuurder: Jean-Marie Biot

Secretariaat: 02-238 97 74

Onderzoek en Ontwikkeling: Dirk Carrez

Secretariaat: 02-238 98 47

DEPARTEMENT/VERANTWOORDELIJKE/SECRETARIAAT

BEVOEGDHEDEN

Sociaal Departement: Paul Clerinx

Tel. 02-238 97 50

02-238 98 68

02-238 97 34

Fax 02-238 98 67

- > Sociaal beleid
- > Collectieve arbeidsbetrekkingen
- > Arbeidsrecht en sociale zekerheidsrecht
- > Opleiding - Tewerkstelling - Onderwijs
- > Veiligheid, hygiëne en arbeidsgeneeskunde
- > Sociale documentatie - Enquêtes - Statistieken
- > Fondsen voor Vorming (onder paritair beheer)

Economisch Departement: Peter Claes

Tel. 02-238 97 62

02-238 98 32

02-238 97 93

Fax 02-231 13 01

- > Algemene en sectorale economische aangelegenheden
- > Statistieken en economische studies
- > Handelsbeleid
- > Prijzen
- > Vervoer en Logistiek
- > Informatietechnologie
- > Industriële en algemene documentatie
- > Energie
- > Buitenlandse handel
- > Kleine en middelgrote ondernemingen

Departement Milieu, Veiligheid en Productbeleid: Claude Klein

Tel. 02-238 98 65

02-238 97 33

02-238 98 62

Fax 02-238 99 41

- > Bescherming van het leefmilieu, voorkoming van hinder
- > Arbeidsveiligheid - Risicobeheer - Hygiëne - Gezondheid
- > Vervoer van gevaarlijke goederen
- > Veiligheid en op de markt brengen van producten
- > Normalisatie - Certificatie - Kwaliteitszorg - Milieuzorgsystemen

Juridisch en Fiscaal Departement: Marc Vandeplas

Tel. 02-238 97 59

Fax 02-231 13 01

- > Statuut van de ondernemingen
- > Economisch recht
- > Verbruikersrecht
- > Publiek recht
- > Milieurecht
- > Intellectuele rechten
- > Strafrecht
- > Steun aan de ondernemingen
- > Fiscaliteit en boekhouding van de ondernemingen
- > Problematiek van de euro

Departement Public Relations en Communicatie: Daniel Verbist

Tel. 02-238 98 19

02-238 97 86

Fax 02-231 01 47

- > Relaties met de pers en andere doelgroepen
- > Publicaties: Management Letter, Chemie Flash, enz.
- > Reeks "jij en de chemie" en andere brochures voor de jeugd
- > Beheer van de Internetsite; ontwikkeling Intranet/Internet
- > Advies en bijstand aan de aangesloten ondernemingen

Voor meer informatie over de diensten van Fedichem, haar gewestelijke afdelingen en beroepssecties kunnen de aangesloten bedrijven onze brochure "Fedichem tot uw dienst" raadplegen (02-238 98 19 of 02-238 97 86).

INFORMATIE

Voor alle bijkomende informatie
Fedichem
Departement PR & Communicatie
Tel: 02-238 98 19 - 02-238 97 86
Fax: 02-231 01 47
prp@fedichem.be
<http://www.fedichem.be>

Verantwoordelijke Uitgever
Jean-Marie Biot
Fedichem
Maria-Louizasquare 49 - 1000 Brussel

Design
Nathalie Witvrouwen bvba - Brussel

Ce rapport est également disponible en français.
© 2001 Fedichem

